

รายงานการประชุม
คณะกรรมการประสานและขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยว
ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย
ตามหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก
(Global Sustainable Tourism Criteria, GSTC)
ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔

วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๔
ณ โรงแรมสุโขทัย เทรเซอร์ รีสอร์ท แอนด์สปา
อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

ผู้มาประชุม

๑.	นายวิรุฬ พรรณเทวี		ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย	ประธานกรรมการ
๒.	พันตำรวจเอกวิเชียร เพชรเสนา	(แทน)	ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสุโขทัย	กรรมการ
๓.	นางสาวเนืองนิตย์ ชัยภูมิ	(แทน)	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย	กรรมการ
๔.	นางเมตตา ลิ้มปวราลัย	(แทน)	นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย	กรรมการ
๕.	นางสาวอรุณวดี หล้าริ้ว	(แทน)	โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสุโขทัย	กรรมการ
๖.	นายสมชาย หริกุลสวัสดิ์	(แทน)	พัฒนาการจังหวัดสุโขทัย	กรรมการ
๗.	นายกองโทพยุงค์ศักดิ์ สุวรรณโน		นายอำเภอเมืองสุโขทัย	กรรมการ
๘.	นายจตุรภัทร อิมเพ็ง	(แทน)	วัฒนธรรมจังหวัดสุโขทัย	กรรมการ
๙.	นายพิทพิชัย หรรษอุดม	(แทน)	พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดสุโขทัย	กรรมการ
๑๐.	นางสาวปริญญา บุญส่ง	(แทน)	ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อมจังหวัดสุโขทัย	กรรมการ
๑๑.	นางสาววณิชญา ป้อพร้อย	(แทน)	อุตสาหกรรมจังหวัดสุโขทัย	กรรมการ
๑๒.	นายชาณุคณิต อึ้งจิตรไพศาล	(แทน)	ขนส่งจังหวัดสุโขทัย	กรรมการ
๑๓.	นางสาวกันทิมา เอี่ยมมาก	(แทน)	พลังงานจังหวัดสุโขทัย	กรรมการ
๑๔.	นางสาวศัทธิยา กันทะชมพู	(แทน)	ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุโขทัย	กรรมการ
๑๕.	นายไชยพจน์ กันหา		สถิติจังหวัดสุโขทัย	กรรมการ
๑๖.	นายวิสูตรพงศ์ เจริญวงศ์	(แทน)	ผู้จัดการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัด สุโขทัย	กรรมการ
๑๗.	นายสันติ เตียมชุมพล	(แทน)	ผู้จัดการการประปาส่วนภูมิภาค สาขา สุโขทัย	กรรมการ
๑๘.	ดาบตำรวจจนาท อินทร์	(แทน)	สารวัตรสถานีตำรวจท่องเที่ยว ๑ กองกับ กำการท่องเที่ยว ๓ กองบังคับการตำรวจ ท่องเที่ยว ๒	กรรมการ
๑๙.	นายภาณุมาส กลัดพันธุ์	(แทน)	ผู้อำนวยการโครงการชลประทานสุโขทัย	กรรมการ
๒๐.	นายทศกร ท้วมยัง	(แทน)	ผู้อำนวยการแขวงทางหลวงสุโขทัย	กรรมการ
๒๑.	นายพลากร ต้นยา	(แทน)	ผู้อำนวยการแขวงทางหลวงชนบทสุโขทัย	กรรมการ
๒๒.	นายวิรัตน์ สุทธิชาติ	(แทน)	ผู้อำนวยการสำนักศิลปากรที่ ๖ สุโขทัย	กรรมการ
๒๓.	นางธาดา สังข์ทอง		ผู้อำนวยการอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย	กรรมการ
๒๔.	นายอภิวัฒน์ ทับทิมโต		ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานสุโขทัย	กรรมการ
๒๕.	นายยงยุทธ เสี่ยงล้ำ	(แทน)	หัวหน้าอุทยานแห่งชาติรามคำแหง	กรรมการ
๒๖.	นายสุทัศน์ เหมลักษณะไพโรจน์		นายกเทศมนตรีตำบลเมืองเก่า	กรรมการ
๒๗.	นางสาวกนกขวัญ จันทรแก้ว	(แทน)	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า	กรรมการ
๒๘.	นายปองเลิศ เฉลิมศิริโรจน์		ประธานชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดย ชุมชนเมืองเก่าสุโขทัย	กรรมการ
๒๙.	นายวินัย วันจันทร์		ผู้แทนประธานชุมชน ทต. ตำบลเมืองเก่า	กรรมการ

๓๐. ดร.ประครอง สายจันทร์	ผู้จัดการสำนักงานพื้นที่พิเศษ ๔	กรรมการและเลขานุการร่วม
๓๑. นางสาวณธชา ธวัชรัตนโชติ	(แทน) ปลัดเทศบาลตำบลเมืองเก่า	กรรมการและเลขานุการร่วม
๓๒. นายณัฐพงศ์ บุญคำ	ผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการสำนักงานพื้นที่พิเศษ ๔	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการร่วม
๓๓. นายชยพัทธ์ ทิพย์ชำนาญ	เจ้าหน้าที่พัฒนาพื้นที่พิเศษสำนักงานพื้นที่พิเศษ ๔	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการร่วม
๓๔. นางสาวสุรางคนางค์ พ่วงแผน	เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์สำนักงานพื้นที่พิเศษ ๔	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการร่วม

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นางสาวพัชรอร วงศ์กำแหง	รองผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย
๒. พันตำรวจตรีวงศกร คงกำเนิด	สถานีตำรวจภูธรเมืองเก่า
๓. นายณัฐรัฐ พรเดชอนันต์	ประมงจังหวัดสุโขทัย
๔. นางสาวภคินี โชคเกิด	หัวหน้ากลุ่มงานสนับสนุนการพัฒนาเมือง สำนักโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสุโขทัย
๕. นางสาวมณธิกา ภูคุ้ม	พนักงานการตลาด สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานสุโขทัย
๖. นางสาวศุภรัักษ์ พงศ์พานิช	เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสุโขทัย
๗. นายธรรมศักดิ์ สายฤทธิ์	สมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย เขต ๑
๘. นายปฏิรูป สายสินธุ์	มัคคุเทศก์เชี่ยวชาญมรดกโลก
๙. นายณรงค์ชัย โตอินทร์	มัคคุเทศก์เชี่ยวชาญมรดกโลก
๑๐. นางคงวุฒิ คุณธนเศรษฐ์	ประธานกลุ่มโฮมสเตย์เมืองเก่า ต.เมืองเก่า อ.เมืองสุโขทัย จ.สุโขทัย
๑๑. นายวิทวัส พรหมเพ็ชร	ประธาน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ต.เมืองเก่า อ.เมืองสุโขทัย จ.สุโขทัย
๑๒. นางเสนาะ กลิ่นเกตุ	ประธานชุมชนบ้านใต้ ต.เมืองเก่า อ.เมืองสุโขทัย จ.สุโขทัย
๑๓. นายอนุศิษฐ์ พุ่มชะบา	เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการ สำนักงานพื้นที่พิเศษ ๔
๑๔. นางสาวไอรดา เกสรสกุล	เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการ สำนักงานพื้นที่พิเศษ ๔
๑๕. นางสาวปิยะอนงค์ คงพิรอด	เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการ สำนักงานพื้นที่พิเศษ ๔
๑๖. นางสาวอภิญญา พันธุ์ศรี	เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการ สำนักงานพื้นที่พิเศษ ๔
๑๗. นางสาวนิภาพร วงษ์คำคุณ	เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการ สำนักงานพื้นที่พิเศษ ๔
๑๘. นายอารีพาน ไต๊ะหมัดและ	เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการ สำนักงานพื้นที่พิเศษ ๔

ระเบียบวาระการประชุม
คณะกรรมการประสานและขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยว
ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย
ตามหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria, GSTC)
ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔
วันอังคารที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.
ณ โรงแรมสุโขทัยเทอร์เซอร์ รีสอร์ท แอนด์ สปา อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๓๐ น. ประธานเปิดการประชุม และดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

๓.๑ รายละเอียดการดำเนินงานในการส่งตำบลเมืองเก่า สุโขทัย เข้าประกวดรางวัล
สุดยอด ๑๐๐ แหล่งท่องเที่ยวยั่งยืนโลก (Global Sustainable Destinations
Top100) และการนำเสนอแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice Story)

๓.๒ การดำเนินงานพัฒนาระดับความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า
ตามเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism
Criteria, GSTC) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๓.๒.๑ คลังข้อมูลสถานที่และทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว

๓.๒.๒ การสำรวจความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในตำบลเมืองเก่าที่มีต่อ
การบริหารจัดการการท่องเที่ยว

๓.๒.๓ การจัดทำแผนที่วัฒนธรรมด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม

๓.๒.๔ การป้องกันระบบนิเวศที่มีความเปราะบาง และการปกป้องสิ่งมีชีวิตใน
ป่า

๓.๒.๕ แนวทางการจัดการปลาดุกรัสเซีย สัตว์ต่างถิ่นรุกรานในวัดตระพังทอง

๓.๒.๖ การลดปริมาณขยะ

๓.๒.๗ การประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัย และข้อมูลมลพิษทาง
อากาศ

๓.๒.๘ การตรวจวัดคุณภาพน้ำประปา และระบบการแก้ไขปัญหาคุณภาพ
น้ำประปาอย่างทันทั่วทั้งที่

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ แนวทางการบริหารจัดการเรื่องต่างๆ ตามแนวทางเกณฑ์การท่องเที่ยว
อย่างยั่งยืนโลก (GSTC)

๔.๑.๑ การตรวจวัดคุณภาพน้ำนันทนาการ (ตระพัง) และระบบการแก้ไข
ปัญหาคูณภาพน้ำอย่างทันทั่วทั้งที่

๔.๑.๒ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเชื่อมั่น
ให้กับนักท่องเที่ยววิถีใหม่ (New Normal)

๔.๒ ปฏิทินการจัดประชุม เพื่อการจัดทำแผนปฏิบัติการการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ตามเกณฑ์การท่องเที่ยว
อย่างยั่งยืนโลก (GSTC)

ระเบียบวาระที่ ๕

เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

๕.๑ การเสนอชื่อคณะกรรมการเพิ่มเติม

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

- ไม่มี -

ข้อคิดเห็นของที่ประชุม

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔

เรื่องเดิม

ตามคำสั่งจังหวัดสุโขทัย ที่ ๕๐๘/๒๕๖๔ ณ วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๔ แต่งตั้งคณะกรรมการประสานและขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ตามหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria, GSTC) ซึ่งได้ดำเนินการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ โรงแรมสุโขทัย เทอร์เซอร์ รีสอร์ท แอนด์สปา อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

ข้อเท็จจริง

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ ได้จัดทำรายงานการประชุมคณะกรรมการประสานและขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ตามหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria, GSTC) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔ เรียบร้อยแล้ว

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

พิจารณารายงานการประชุมคณะกรรมการประสานและขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ตามหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria, GSTC) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔ ตามเอกสารแนบ ๑

ข้อคิดเห็นของที่ประชุม

- ไม่มีข้อแก้ไข -

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการประสานและขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ตามหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria, GSTC) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

เรื่องที่ ๓.๑ รายละเอียดการดำเนินงานในการส่งตำบลเมืองเก่า สุโขทัย เข้าประกวดรางวัลสุดยอด ๑๐๐ แหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนโลก (Global Sustainable Destinations Top100) และการนำเสนอแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice Story)

เรื่องเดิม

๑) นายประครอง สายจันทร์ ผู้จัดการสำนักงานพื้นที่พิเศษ ๔ กรรมการและเลขานุการร่วม คณะกรรมการประสานและขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ตามหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria, GSTC) ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ประสานงานแหล่งท่องเที่ยว ในการดำเนินการส่งตำบลเมืองเก่าเข้าประกวดรางวัลสุดยอด ๑๐๐ แหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนโลก (Sustainable Destinations Top100) ซึ่งจะต้องนำเสนอข้อมูลการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่าตามเกณฑ์ Green Destinations จำนวน ๑๕ ข้อบังคับ ดังนี้

หมวดที่ ๑ การจัดการแหล่งท่องเที่ยว		หมวดที่ ๔ วัฒนธรรมและประเพณี	
๑	ผู้ประสานงานแหล่งท่องเที่ยว	๑๖	การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม
๓	รายการทรัพย์สินของแหล่งท่องเที่ยว	๑๘	มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
๔	นโยบายการท่องเที่ยว	หมวดที่ ๕ ความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคม	
หมวดที่ ๒ ธรรมชาติและทัศนียภาพ		New	ผู้อยู่อาศัยมีส่วนร่วมในการวางแผน
๕	การปกป้องธรรมชาติ	New	การสนับสนุนผู้ประกอบการท้องถิ่น
๘	ภูมิทัศน์และทัศนียภาพ	๒๔	การส่งเสริมสินค้าและบริการท้องถิ่น
หมวดที่ ๓ สิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศ		๒๗	การป้องกันภัยและสุขภาพ และการตอบสนอง
๑๑	การขนส่งที่มีผลกระทบต่ำ	หมวดที่ ๖ ธุรกิจและการให้บริการ	
๑๒	การลดปริมาณขยะ	๒๘	มาตรฐานความยั่งยืน
๑๔	การตรวจสอบการใช้พลังงาน		

๒) กำหนดส่งข้อมูลการประกวดภายในเดือนเมษายน ๒๕๖๔ จากนั้นจะได้รับข้อคิดเห็นจากคณะกรรมการประกวด และปรับแก้ข้อมูลกลับไปภายในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔

๓) เมื่อผ่านการประกวดรอบแรก จะต้องนำเสนอแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice Story) ของตำบลเมืองเก่า ซึ่งเป็นเรื่องราวความสำเร็จในหัวข้อ “วัฒนธรรมและชุมชน” ซึ่งจะต้องอธิบายรายละเอียด ดังนี้

- อะไรคือปัญหาที่ได้รับการแก้ไข แนวทางในการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างไร
- ปัจจัยความสำเร็จ หรือสิ่งสำคัญที่ช่วยแก้ไขปัญหา
- บทเรียนที่ได้รับขณะที่แก้ไขปัญหา มีความท้าทายอะไรบ้างที่ต้องเผชิญ และเอาชนะได้อย่างไร
- ผลลัพธ์เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณของแนวปฏิบัติที่ดี ? ได้รับรางวัลอะไรบ้าง ?

ข้อเท็จจริง

๑) อพท.๔ ดำเนินการสมัครเข้าร่วมการประกวด โดยใช้ชื่อเพื่อการตลาดการประชาสัมพันธ์ว่า “Mueang Kao Sukhothai”

๒) ในการจัดทำข้อมูลเพื่อส่งประกวดนั้น อพท.๔ ได้ดำเนินการ ดังนี้

- ประสานเพื่อรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- จัดประชุมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้กับหน่วยงานต่างๆ
- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันจัดทำแผน กำหนดเป้าหมาย ประเมินความเสี่ยง กำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาต่างๆ
- จัดจ้างผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ ดำเนินการสำรวจ เก็บข้อมูล วิเคราะห์ผลตามหลักการ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเฉพาะพื้นที่ตำบลเมืองเก่า สำหรับใช้เป็นหลักการและเหตุผลในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย การบริหารจัดการแก้ไขปัญหาให้กับแหล่งท่องเที่ยว ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓) นำข้อมูลที่ได้รับไปตอบคำถามในแบบฟอร์มออนไลน์ตามเกณฑ์ Green Destinations แยกเนื้อหาจำนวน ๑๕ ข้อบังคับ โดยคณะกรรมการฯ สามารถอ่านคำตอบทุกข้อคำถามทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ได้จากลิงก์ และ QR Code นี้

<https://drive.google.com/drive/folders/10mMwTyXxRFdYytyeFzwr82h3qe9en445?usp=sharing>

ลิงก์เนื้อหาคำตอบการส่งประกวดรางวัล Top100

สรุปคำตอบโดยย่อ ตามหมวดของเกณฑ์ Green Destinations ดังนี้

หมวดการจัดการแหล่ง

คำถาม	คำตอบ
ผู้ประสานงานแหล่งท่องเที่ยวมีการทบทวนพื้นที่อย่างไร	คณะกรรมการฯ ชุดนี้ได้มอบหมายให้ ดร.ประครอง สายจันทร์ ผู้จัดการสำนักงานพื้นที่พิเศษ ๔ ตำแหน่ง กรรมการและเลขานุการร่วม เป็นผู้ประสานงานแหล่งท่องเที่ยว มีหน้าที่คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ดังนี้ ๑. ผลักดันการดำเนินงานยกระดับสถานะความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว ตำบลเมืองเก่า ทั้งด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ด้านธรรมชาติและทัศนียภาพ ด้านสิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศ ด้านวัฒนธรรมและประเพณี ด้านความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคม และด้านธุรกิจและการให้บริการ ๒. ขับเคลื่อนโครงการหรือกิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชนท้องถิ่นและภาคี ๓. บูรณาการอำนาจหน้าที่ แผนงาน งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ และบุคลากรกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๔. ร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตำบลเมืองเก่า และปฏิบัติการตามแผนงาน ๕. ประสานผู้เชี่ยวชาญทั้งจากภายในและภายนอกให้เข้าร่วมดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตามแผนงาน

	๖. ติดตาม กำกับกับการดำเนินงาน และประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อทราบปัญหา อุปสรรค และกำหนดแนวทางแก้ไข และรายงานต่อผู้มีอำนาจพิจารณาสั่งการ และเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับทราบ
การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนหรือนโยบายด้านการท่องเที่ยวอย่างไร	ตำบลเมืองเก่าเป็นส่วนหนึ่งของแผนแม่บทบูรณาการการบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๕ ซึ่งมียุทธศาสตร์ที่มีการจัดการประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้ดำเนินการทบทวนและจัดทำแผนฉบับใหม่ ชื่อแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่พิเศษมรดกโลกสุโขทัย ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐) นโยบายของแผนมาจากการรับฟังปัญหาจากภาคส่วนต่างๆ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ดังนี้ ๑. การจัดประชุมสัมมนาและรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงาน/องค์กร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สื่อมวลชน ประชาชน โรงแรม ร้านสินค้าที่ระลึก ๒. การสัมภาษณ์เชิงลึกและประชุมกลุ่มย่อย อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ททท. สมาคมด้านการท่องเที่ยวในจังหวัด มัคคุเทศก์ นักลงทุน บริษัททัวร์ ๓. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการจัดทำแผน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ทั้งด้านการบริหาร กฎหมาย การท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม การผังเมือง และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ๔. นำร่างแผนไปจัดประชุมนำเสนอโครงการต่างๆ เพื่อขอความเห็นชอบในแผนงานและโครงการ ซึ่งสามารถเสนอโครงการเพิ่มเติมได้ นอกจากนี้ ตำบลเมืองเก่า มีคณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแหล่งขึ้นมาโดยเฉพาะ ประกอบด้วยบุคลากรภาครัฐ ประชาชน ชมรม/สมาคมด้านการท่องเที่ยว ปราชญ์ชุมชน จัดกลุ่มเป็นคณะทำงานย่อยด้านต่างๆ ๑) ด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย ๒) ด้านสวัสดิภาพและความเท่าเทียม ๓) ด้านเศรษฐกิจท้องถิ่นจากการท่องเที่ยว ๔) ด้านวัฒนธรรม ๕) ด้านผังเมืองและภูมิทัศน์ ๖) ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
แผนนี้ยึดตามหลักการใด	- ยึดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติ - สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) - มีความเชื่อมโยงกับเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (GSTC)
ใครได้ประโยชน์ในแผนนี้บ้าง	๑. ประชาชนและภาคธุรกิจท้องถิ่น เช่น รายได้ที่เพิ่มขึ้น การจ้างงาน ที่มากขึ้น ความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคมดีขึ้นอย่างเท่าเทียมและปลอดภัย ๒. นักท่องเที่ยว ได้รับประสบการณ์และความสุข มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายได้รับความปลอดภัย ๓. ยกอันดับความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของ Travel & Tourism Competitiveness Index (TTCI) ของประเทศไทย ซึ่งเป็นเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ๔. ความสำเร็จตามตัวชี้วัดและภารกิจของหน่วยงานในพื้นที่ เมื่อได้ร่วมบูรณาการกับหน่วยงานอื่น ๕. สิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น ทั้งด้านคุณภาพอากาศ น้ำ ดิน พันธ์พืช พันธุ์สัตว์ ความหลากหลายทางชีวภาพ

การจัดทำ รายการ ทรัพย์สิน ของแหล่ง ท่องเที่ยว	องค์ประกอบของการจัดทำรายการทรัพย์สินแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย (๑) ข้อมูลรายการทรัพยากรทางการท่องเที่ยว (๒) ข้อมูลสามารถเข้าถึงได้ (๓) มีข้อมูลความเสี่ยงของรายการทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยว (๔) มีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เป็นประจำ (๕) ความหลากหลายของข้อมูลด้านต่างๆ คือ สภาพทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว นิเวศธรรมชาติ วัฒนธรรม สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน ภาครีเื้อข่าย อพท.๔ มีเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัยและกำแพงเพชร ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๖๐ ชื่อ www.มรดกพระร่วง.com หรือ www.phraruangheritage.com จึงได้อัปเดตข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยว และนำเข้าข้อมูลด้านต่างๆ ดังนี้ ๑. แผน นโยบาย ขอบเขตพื้นที่ ได้แก่ ผังแสดงขอบเขตอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินในอุทยานประวัติศาสตร์ แผนแม่บทบูรณาการการบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๕ ฯลฯ ๒. สิ่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ รายชื่อร้านอาหาร รายชื่อโรงแรม รายการทรัพยากรท่องเที่ยวตามฤดูกาลของตำบลเมืองเก่า ข้อมูลร้านเช่าจักรยานและรถไฟฟ้า แหล่งกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ฯลฯ ๓. วัฒนธรรม ได้แก่ ทำเนียบโบราณสถาน ข้อมูลพระพิมพ์ ฯลฯ ๔. นิเวศธรรมชาติ ได้แก่ รายชื่อพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่พบในเขตอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และชุมชนโดยรอบ การประเมินความเสี่ยงของระบบนิเวศ ๕. สิ่งแวดล้อม ได้แก่ การตรวจสอบคุณภาพอากาศ การปล่อยปริมาณคาร์บอนที่เกิดจากการเดินทางท่องเที่ยวในตำบลเมืองเก่า ฯลฯ ๖. โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ผลการทดสอบคุณภาพน้ำประปา ณ สถานีจ่ายน้ำตำบลเมืองเก่า ต.ค. ๒๕๕๙ - มี.ค. ๒๕๖๔ ปริมาณขยะและการจัดการของตำบลเมืองเก่า ฯลฯ ๗. สุขภาพและความปลอดภัย ได้แก่ ข้อมูลสถิติเหตุต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒ โดยศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย (ศชท.สท) ๘. อื่นๆ ได้แก่ สถิติจังหวัดสุโขทัย ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ จำนวนนักท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย จำนวนนักท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒ รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมนักท่องเที่ยว
---	---

หมวดธรรมชาติและทัศนียภาพ

คำถาม	คำตอบ
มีการตรวจสอบผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างไร	๑. มีการสำรวจและจัดทำบัญชีรายชื่อของพืชและสัตว์ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ และ พ.ศ. ๒๕๖๔ จัดทำเป็นคลังข้อมูลรายการทรัพยากรของนิเวศธรรมชาติ ๒. สำรวจแหล่งน้ำในอุทยานประวัติศาสตร์ พบว่ากำลังเข้าสู่ภาวะแล้งติดต่อกันหลายปี ซึ่งมีผลกับการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์ ๓. ประเมินความเสี่ยงคูเมืองและบริเวณริมถนนที่มีการสัญจรจากนักท่องเที่ยวว่าจะมีการกระจายพันธุ์พืชต่างถิ่นรุกรานหรือไม่ แม้จะยังไม่พบในขณะนี้ แต่จะต้องมีการติดตามเฝ้าระวังสม่ำเสมอ

ยกตัวอย่าง การจัดการผลกระทบที่เกิดกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	กรณี ปลาตุกรัสเซีย (สัตว์ต่างถิ่นรุกราน) วัดตระพังทอง เกิดจากการซื้อปลาในตลาดมาปล่อยตามความเชื่อของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว ส่งผลให้ตลิ่งดินทรุด ปลาท้องถิ่นลดน้อยลง ออกซิเจนในน้ำน้อย น้ำมีสีเขียวขุ่น และมีกลิ่น วัดตระพังทองจึงมีนโยบายห้ามมิให้ปล่อยปลาลงในสระน้ำ ทำป้ายสื่อสารสร้างความเข้าใจ อย่างไรก็ตาม มีความจำเป็นจะต้องย้ายปลาตุกรัสเซียออกไป เทศบาลตำบลเมืองเก่าได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัยให้ดำเนินการร่วมกับประมงจังหวัด โดยจะต้องจัดทำประชาคมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับนักท่องเที่ยวต่อวิธีการควบคุมประชากรปลาตุกรัสเซียและการฟื้นฟูปลาท้องถิ่นและพืชน้ำท้องถิ่นต่อไป
ภูมิทัศน์และทัศนียภาพได้รับการปกป้องอย่างไร ?	อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและภูมิทัศน์วัฒนธรรม มีกฎหมายและระเบียบต่างๆ เป็นกลไกรองรับการอนุรักษ์และพัฒนา มีสภาพที่สมบูรณ์ด้วยลักษณะทางกายภาพของเมืองโบราณล้อมรอบด้วยคูเมืองและกำแพงเมือง มีโบราณสถาน ศาสนสถาน ตระพังจำนวนมาก มียานการค้าปัจจุบันและที่พักอาศัยของชุมชน องค์ประกอบของสิ่งที่รู้สึกหรือสัมผัสได้ (Sense of Place) ของเมืองเก่าสุโขทัย เป็นความทรงจำแห่งประวัติศาสตร์ ความคิดที่แฝงอยู่ในสถาปัตยกรรมโบราณและงานหัตถกรรมโบราณที่สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ความเรียบง่าย ความเงียบสงบ ความมีชีวิตชีวาของคนท้องถิ่นและธรรมชาติท่ามกลางโบราณสถานที่น่าสนใจ สิ่งเหล่านี้ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างโบราณสถานกับคนท้องถิ่น
การปกป้องภูมิทัศน์และทัศนียภาพมีประสิทธิภาพได้อย่างไร ?	๑. ปี พ.ศ. ๒๕๑๙ การพัฒนาโบราณสถานเมืองเก่า สุโขทัย เป็นอุทยานประวัติศาสตร์ มีพื้นที่กว้างขวางและใช้งบประมาณจำนวนมาก และพื้นที่เหล่านี้เป็นที่ตั้งของชุมชนอยู่ก่อนแล้ว จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาวิจัยอย่างรอบคอบ โดยร่วมมือกับมหาวิทยาลัย กรมแผนที่ทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด กรมพัฒนาที่ดิน สำนักนโยบายและแผนกระทรวงมหาดไทย ๒. ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ยูเนสโกเป็นที่ปรึกษาของคณะทำงานแม่บทอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ซึ่งมีกำหนดการปรับปรุงโบราณสถานให้สมบูรณ์ด้วยสภาพแวดล้อมที่ดี มีการวางผังเมืองที่ถูกต้อง มีทัศนียภาพที่งดงาม ซึ่งจะเป็นการพัฒนาที่ทำให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมแก่ประเทศ โดยเฉพาะต่อประชาชนท้องถิ่น ๓. ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคนำสายไฟฟ้าลงใต้ดินไปจนถึงหน้าอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยเกิดภูมิทัศน์ที่สวยงามและเป็นระเบียบเรียบร้อย ๔. การกำหนดการใช้ที่ดิน โดยมีแนวคิด ดังนี้ ๔.๑ กำหนดพื้นที่ควบคุมเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถาน โดยคำนึงถึงความกลมกลืนระหว่างชุมชนกับอุทยานประวัติศาสตร์ เพื่อให้ประชาชนอยู่อาศัยได้และประกอบอาชีพตามปกติได้ ๔.๒ กำหนดพื้นที่พัฒนาได้ตามแนวทางการอนุรักษ์ โดยคำนึงถึงการ

	รักษาภาพลักษณ์ของมรดกโลกไว้ ประชาชนจะต้องยื่นขออนุญาตปลูกสร้างอาคารต่อนักศิลปากรที่ ๖ สุโขทัย พิจารณาจากประเภทอาคาร ลักษณะ สี ความสูง ฯลฯ ๔.๓ กำหนดพื้นที่ควบคุมสภาพแวดล้อม เป็นการอนุรักษ์พื้นที่เพื่อการรักษาสภาพแวดล้อมที่ดี ได้แก่ พื้นที่ป่า พื้นที่เกษตรกรรม รักษาไว้ซึ่งอาชีพเกษตรกรรม และป้องกันการขยายตัวของชุมชน ๔.๔ กำหนดกฎเกณฑ์การพัฒนาพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างตัวเมืองปัจจุบันกับอุทยานประวัติศาสตร์ เพื่อเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของอุทยานประวัติศาสตร์ เช่น มุมมอง ทศนียภาพ และสิ่งแวดล้อม ๕. การดำเนินการอนุรักษ์และพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ดำเนินการภายใต้กรอบกฎหมายต่างๆ เช่น พระราชบัญญัติการผังเมือง พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
--	--

หมวดสิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศ

คำถาม	คำตอบ
นโยบาย เป้าหมาย เครื่องมือ ความร่วมมือ การติดตามและประเมินผล	การลดการปล่อยมลพิษจากการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว ๑. อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมีเป้าหมายที่จะเป็นเมืองมรดกโลกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จากนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยร่วมมือกับ อพท.๔ สร้างกระแส จัดกิจกรรม ส่งเสริมปฏิบัติเพื่อลดคาร์บอน ๒. นโยบายนั้นบรรลุเป้าหมายได้เพราะมาตรการห้ามรถเข้าภายในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กิจกรรมสร้างกระแสจนเกิดภาพจำปั่นจักรยานเที่ยวนักท่องเที่ยวมีความเข้าใจมาตรการเป็นอย่างดี เพิ่มผลประโยชน์ให้กับคนในชุมชน (บริการเช่ารถจักรยาน รถไฟฟ้า) ๓. เป้าหมายนี้ลดการปล่อยมลพิษจากการเดินทางท่องเที่ยวได้จริง จากการคำนวณข้อมูลยานพาหนะที่ใช้ใช้น้ำมันท่องเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยทั้งชั้นในและชั้นนอก ก่อนมีมาตรการนั้นปล่อยก๊าซเรือนกระจก ๑.๑๙๒ KgCO₂/คน/ปี โดยหลังมีมาตรการ นักท่องเที่ยวใช้พาหนะพลังงานไฟฟ้าหรือปั่นจักรยาน ปล่อยก๊าซเรือนกระจกเหลือเพียง ๐.๖๕๑ KgCO₂/คน/ปี การลดปริมาณขยะ ๑. จากการสำรวจประเภทขยะในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จึงได้กำหนดเป้าหมายการลดปริมาณขยะเศษอาหารลงอย่างน้อย ๑๐% ลดปริมาณขยะพลาสติกที่ขายได้ลงอย่างน้อย ๕% และประเภทถุงพลาสติกหิ้วและถุงพลาสติกใส่อาหาร ลดลงอย่างน้อย ๕% ทั้งนี้ การติดตามประเมินผลจะมีการจัดเก็บข้อมูลขยะทุกประเภทเพื่อรายงานต่อผู้บังคับบัญชาทุกเดือน

	๒. สถานประกอบการที่พักและร้านอาหาร มีการแยกขยะและนำขยะกลับไปใช้ประโยชน์อยู่แล้วตามนโยบายของจังหวัดสุโขทัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยแยกขยะประเภทพลาสติก กระป๋อง ขวดแก้ว กล่องกระดาษ ไปจำหน่าย ขยะเศษอาหารนำไปทำปุ๋ยหมักและอาหารสัตว์ ๓. กำหนดเป้าหมายการลดปริมาณขยะให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นของเทศบาลตำบลเมืองเก่าและองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า ดังนี้ ๓.๑ ปริมาณขยะที่เก็บขนไปกำจัดต่อวันลดลง ๕% เทียบปีที่ผ่านมา ๓.๒ ปริมาณขยะมูลฝอยนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น ๕% เทียบปีที่ผ่านมา ๓.๓ ไม่มีการใช้โฟมบรรจุอาหาร ๑๐๐% ภายใน พ.ศ. ๒๕๖๕ ๓.๔ ลดการใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง (Single-use Plastic) ๕๐% ภายใน พ.ศ. ๒๕๖๕ ทั้งนี้ การติดตามประเมินผลจะมีจัดเก็บข้อมูลที่ขนไปกำจัด ขยะที่นำไปใช้ประโยชน์ ปริมาณขยะที่ลดลงจากการเข้าร่วมมาตรการ และสุ่มตรวจรายไตรมาสว่าร้านอาหารยังใช้บรรจุภัณฑ์โฟมใส่อาหารหรือไม่ ๔. งานลอยกระทงเผาเทียนเล่นไฟในอุทยานประวัติศาสตร์มีการรณรงค์ให้ใช้ภาชนะที่ย่อยสลายได้ โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Hotel) ลดใช้หลอดพลาสติก ใช้ขวดสบู่น้ำและยาสระผมแบบรีฟิล (Refill) ใช้ตะกร้าหรือกล่องกระดาษแทนถุงพลาสติกในการซื้อวัตถุดิบอาหาร ๕. ภาครัฐกิจการท่องเที่ยวทั้งโรงแรมและร้านอาหารจัดนำขยะเศษอาหารไปเป็นอาหารสัตว์ รณรงค์ให้ลูกค้าตักอาหารแต่พอดี หรือน้ำมันที่ทอดแล้วขายทำไบโอดีเซล เทศบาลตำบลเมืองเก่ารับเศษอาหารจากร้านอาหารไปทำปุ๋ยหมัก การตรวจสอบการใช้พลังงาน อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยกำหนดเป้าหมายลดการใช้พลังงานลดลงอย่างน้อย ๑๐% เมื่อเทียบกับการใช้พลังงานปีที่ผ่านมา โดยมีมาตรการในการสำรวจอุปกรณ์ ปรับเปลี่ยน จัดระบบไฟฟ้สใหม่ เพิ่มประสิทธิภาพอุปกรณ์ ติดตามประเมินผล
--	--

หมวดวัฒนธรรมและประเพณี	
คำถาม	คำตอบ
ระบุถึงมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Heritage) สิ่งก่อสร้างทางประวัติศาสตร์ ภูมิทัศน์เมือง และภูมิทัศน์วัฒนธรรม ที่ได้รับการปกป้อง และมีการจัดทำคลังข้อมูลไว้ อย่างไร	๑. สิ่งก่อสร้างที่ได้รับการปกป้อง ได้แก่ โบราณสถาน ศาสนสถาน คูเมือง กำแพงเมือง ตระพังหรือสระน้ำโบราณ แหล่งเตาทุเรียง กำแพงเมือง คูเมือง คันดินบังค้ำน้ำ และทำนบโบราณ รวม ๒๑๘ แห่ง ๒. พื้นที่อนุรักษ์ที่มีสิ่งก่อสร้างโบราณ พื้นที่ที่อยู่ประชาชน พื้นที่เกษตร รวม ๗๐ ตารางกิโลเมตร มีการจัดทำคลังข้อมูลวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ๓ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ รายการสิ่งก่อสร้างโบราณทางประวัติศาสตร์ ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานรวม ๒๑๘ รายการในปัจจุบัน

	ส่วนที่ ๒ การจัดทำรายการทะเบียนโบราณวัตถุ ศิลปะวัตถุ ด้วยการจัดทำทะเบียนและประกาศขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุ ศิลปะวัตถุ ลงในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งมีรายการที่ทำทะเบียนแล้วมากกว่า ๘,๐๐๐ รายการ ส่วนที่ ๓ สิ่งอื่นๆ ที่แสดงถึงความเป็นตัวตนของแหล่งท่องเที่ยวนี้ เช่น อาคารบ้านเรือนแบบโบราณ อาคารสถานที่ราชการ ร้านขายของชำ ตลาด พื้นที่สีเขียว แหล่งช่างฝีมือ ฯลฯ อยู่ระหว่างการจัดทำแผนที่วัฒนธรรมตำบลเมืองเก่า
มีการประเมินคุณค่า มีการปกป้อง และส่งเสริมคุณค่ามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้อย่างไร	อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งมีการปกป้องและส่งเสริมคุณค่า เช่น ๑. กรมศิลปากรขึ้นทะเบียนโบราณสถานเพื่อคุ้มครองพื้นที่ไว้เป็นมรดกชาติ และเพื่อมิให้มีการบุกรุกทำลายสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของเมือง ๒. กำหนดพื้นที่ (zoning) ได้แก่ พื้นที่ควบคุมเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถาน พื้นที่พัฒนาได้ตามแนวทางการอนุรักษ์ พื้นที่ควบคุมสภาพแวดล้อม ๓. จัดทำทำเนียบโบราณสถานอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ๔. จัดทำรายการทะเบียนโบราณวัตถุ ศิลปะวัตถุ ด้วยการระบุชื่อ อายุ สมัย ลักษณะ สภาพ รูปถ่าย ประวัติ พิจารณาความสำคัญ (ของที่หายาก หรือมีคุณค่าทางศิลปะ ทำได้ยาก) ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุ ศิลปะวัตถุ ลงในราชกิจจานุเบกษา ๕. ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ อพท. ดำเนินการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับของอุทยานประวัติศาสตร์ในการให้บริการแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว ๖. ปี ๒๕๖๔ อพท. จัดทำแผนที่วัฒนธรรม (Cultural Mapping) ตำบลเมืองเก่าผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน รวบรวมอาคารบ้านเรือนแบบโบราณ อาคารสถานที่ราชการ ร้านขายของชำ ตลาด พื้นที่สีเขียว ฯลฯ
มีภัยคุกคามมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Heritage) จากการท่องเที่ยวหรือไม่	จากผลการสำรวจความพึงพอใจของชุมชนถึงทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวหรือนักท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ และการประชุมสัมมนารับฟังความคิดเห็นของคนท้องถิ่น ทำให้ทราบปัญหาต่างๆ เช่น ๑. นักท่องเที่ยวต่อราคาสินค้าที่ถูกรบกวนหรือร้องเรียนว่าขายสินค้าราคาแพงเกินไปเพราะไม่เข้าใจ ซึ่งทำให้ช่างฝีมือเกิดความท้อใจว่าสินค้าของตนนั้นไม่มีคุณค่าพอ ๒. ความเชื่อของศาสนาที่แตกต่างนำอิฐมาเรียงซ้อนกันโบราณสถานเยาวชนในท้องถิ่นอาจมีความเข้าใจที่ผิดตามไปด้วยหากไม่ได้รับความรู้ที่ถูกต้อง ๓. การจัดงานประเพณีลอยกระทง ณ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ในระยะหลังเน้นไปที่การออกร้านขายสินค้าและอาหารจนเต็มพื้นที่ มีมุมถ่ายภาพที่บดบังทัศนียภาพโบราณสถาน ขาดการคำนึงถึงคุณค่าและภาพลักษณ์ของแหล่งมรดกโลก และขาดการสื่อความหมายการลอยกระทงเพื่อขอบคุณและขอขมาพระแม่คงคา คนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่เข้าใจว่าเป็นเพียงงานรื่นเริงและลอยกระทงเพื่อ ขอพร

	๔. นักท่องเที่ยวโพสต์ทำถ่ายรูปแบบต่างๆ กับโบราณสถานหรือพระพุทธรูป กระทั่งความความรู้สึกของคนท้องถิ่น และบล็อกเกอร์นำเสนอภาพถ่ายหรือวิดีโอที่สื่อถึงเพียงความสวยงามของแหล่งด้วยเทคนิคการถ่ายภาพเป็นการสื่อสารที่ฉาบฉวย เมื่อเผยแพร่บนสื่อออนไลน์ออกไปจำนวนมากจะกลายเป็นกระแสที่ฉาบฉวยทำให้ไม่เข้าใจถึงแก่นหรือคุณค่าแหล่งมรดกโลก ซึ่งเป็นการลดทอนความภาคภูมิใจของคนท้องถิ่นลงได้
ยกตัวอย่างมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ได้รับการส่งเสริมและเชิดชู	“สังคโลก” ได้รับการสืบทอดให้คงอยู่มานานกว่า ๗๐๐ ปี จนกลายเป็นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและเป็นสินค้าที่ระลึก บุคคลท้องถิ่นได้ทำการสงวนรักษาการผลิตเครื่องสังคโลกขึ้นเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาและศิลปะให้คงอยู่กับคนรุ่นต่อไป สังคโลก เป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ที่ปรากฏอยู่ในคำขวัญประจำจังหวัด และในระยะ ๑๐ ปีหลังมานี้ ผู้ประกอบการสังคโลกได้รับการส่งเสริมการผลิตสินค้าอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาย่านสังคโลกให้เป็น Sangkhalok Street of Art ปี ๒๕๕๙ มีการจัดงาน “วันสังคโลก” ขึ้น มีการมอบโล่รางวัลเชิดชูเกียรติผู้สืบทอดงานสังคโลกมากกว่า ๒๐ คน (ช่างฝีมือ ศิลปิน เจ้าของพิพิธภัณฑ์สังคโลก และเจ้าของร้านถ้วยเตี้ย)

หมวดความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคม

คำถาม	คำตอบ
คนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือไม่	๑. การจัดทำนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น พระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง อพท. กำหนดไว้ว่า จะต้องมียุทธศาสตร์ในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในเขตพื้นที่พิเศษ ๒. มีการจัดตั้งชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเมืองเก่า สุโขทัยขึ้น คณะกรรมการเป็นคนในชุมชนเข้ามามีบทบาทและมีหน้าที่ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ มีบุคลากรภาครัฐเป็นที่ปรึกษา ๓. มีตัวแทนชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการชุดนี้ ซึ่งจะต้องร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่าให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (GSTC) และบูรณาการตามแผนปฏิบัติการ
มีนโยบายสนับสนุนสินค้าและบริการท้องถิ่นอย่างไร	๑. อพท. สนับสนุนให้โรงแรมซึ่งผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นคนท้องถิ่น เข้าสู่มาตรฐาน Green Hotel ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยมีเกณฑ์ระบุว่าให้โรงแรมเลือกใช้วัสดุท้องถิ่นหรือของตกแต่งเป็นหัตถกรรมท้องถิ่น ใช้วัตถุดิบอาหารจากท้องถิ่น จำหน่ายของที่ระลึกหรืองานฝีมือจากคนท้องถิ่น ๒. อพท.๔ สนับสนุนให้ผู้ผลิตสินค้าหัตถกรรม เข้าสู่การประเมินเป็น Green Production ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ๓. อพท.๔ มีโครงการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative

	Tourism) จากอัตลักษณ์ท้องถิ่นและมรดกโลก ๔. การจัดงานอีเวนต์ระดับชุมชนหรือระดับประเทศ จะมีการสนับสนุนให้กลุ่มงานฝีมือ เกษตรกร และผู้ประกอบการในท้องถิ่นเข้ามาจำหน่ายสินค้า ๕. การประชาสัมพันธ์ว่าสุโขทัยเป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ด้านหัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้ว่า แหล่งนี้มีงานหัตถกรรมท้องถิ่น
การท่องเที่ยวช่วยสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่นอย่างไร	๑. หลายหน่วยงานจัดอบรมพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการท้องถิ่นด้านการตลาดและเข้าใจความต้องการนักท่องเที่ยว ๒. ธนาคารหรือหน่วยงานมีโครงการสนับสนุนเสริมความแข็งแกร่งในการลงทุนและเสริมสภาพคล่อง ช่วยเหลือลดดอกเบี้ย ๓. กฎหมายด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของกรมศิลปากรกำหนดพื้นที่การอนุรักษ์หรือพัฒนา ไม่อนุญาตให้นักลงทุนต่างถิ่นเข้ามาลงทุนได้โดยง่าย โดยชุมชนในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่จะขายให้กับคนภายนอกกล้าตัดสินใจซื้อไปได้ ๔. การเลือกนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายของแหล่งที่ชัดเจนว่าเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพ และประชาสัมพันธ์ว่าเมืองเก่า สุโขทัย เป็นเมืองที่เงียบสงบ ไม่มีสถานบันเทิง ย่อมเป็นการจำกัดทิศทางการเติบโตที่มากเกินไปดี ไม่ดึงดูดให้นักลงทุนจากภายนอกเข้ามา ไม่มีร้านที่เป็นเฟรนไชส์ระดับโลก
มีการตรวจสอบอาชญากรรม ความปลอดภัย อันตรายต่อสุขภาพ สำหรับนักท่องเที่ยว และคนท้องถิ่นหรือไม่ และมีการป้องกันและตอบสนองอย่างไร	๑. ศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย โดยท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุโขทัย ตั้งอยู่ในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย มีการบันทึกข้อมูลเหตุที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวและการรับมือ ระหว่างปี ๒๕๖๑-๒๕๖๒ อพท.๔ จึงได้นำมาจัดทำเป็นสถิติข้อมูล เพื่อให้เห็นแนวโน้มการเกิดเหตุว่าเพิ่มขึ้นหรือลดลง ๒. มีมาตรการป้องกันความเสี่ยง เช่น บริเวณดงตาล กิ่งและลูกตาลมักจะตกลงมาในช่วงเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ เจ้าหน้าที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยจะไปจัดการกับกิ่งหรือลูกตาล ๓. เนื่องจากยังไม่เคยมีการประเมินความเสี่ยงของเหตุที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวมาก่อน มีเพียงการประเมินความเสี่ยงของสาธารณภัย เช่น วาตภัย อัคคีภัย อุบัติเหตุทางถนน ฯลฯ คณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ตามหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (GSTC) ด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย จึงร่วมกันประเมินความเสี่ยง โดยพิจารณาถึงความถี่ที่เกิด ระดับความรุนแรงของแต่ละเหตุ พร้อมระบุถึงสาเหตุ แหล่งอันตราย และมาตรการป้องกัน ๔. ยกตัวอย่างมาตรการป้องกันและตอบสนองด้านสุขอนามัย เช่น การจัดให้มีเจ้าหน้าที่อาสาสมัครและศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวออกตรวจรอบพื้นที่พร้อมกระเป๋ายาบาลเตรียมพร้อมในช่วงฤดูร้อนเนื่องจากพบเหตุ

	นักท่องเที่ยวเป็นลมบ่อย และบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ชั้นนอกมีเจ้าหน้าที่ตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจภูธรเมืองเก่า และอาสาสมัครตระเวนออกตรวจ และคอยช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ๕. ยกตัวอย่างมาตรการป้องกันและตอบสนองด้านความปลอดภัย แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสุโขทัยฉบับปรับปรุง ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ระบุถึง อุบัติเหตุทางถนนบ่อยครั้งบริเวณสามแยกถนนสายหลักมุ่งหน้าเข้าสู่เมืองเก่าสุโขทัยและทางเลี้ยวเมืองไปยังอำเภออื่น เกิดเหตุกับคนที่ท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว โดยแผนระบุถึงหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานแขวงทางหลวงสุโขทัย และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุโขทัย ในการแก้ไขปัญหาและประชาสัมพันธ์สร้างความระมัดระวัง
--	---

หมวดธุรกิจและบริการ

คำถาม	คำตอบ
สนับสนุนผู้ประกอบการโรงแรมอย่างไรบ้างเพื่อให้มีมาตรฐานความยั่งยืน	อพท.๔ นำเกณฑ์มาตรฐานระดับนานาชาติและระดับประเทศมาให้ผู้ประกอบการโรงแรมได้ศึกษา พร้อมทั้งเชิญชวนเข้าสู่ระบบการประเมิน เช่นมาตรฐาน Green Hotel ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมของไทย ซึ่งได้สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ เช่น จัดสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ปัญหาการจัดการขยะของท้องถิ่นและผลกระทบ ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับพนักงานทุกระดับ สร้างความเข้าใจ และวิธีการจัดเก็บข้อมูลสถิติการใช้ไฟฟ้า การใช้พลังงาน วิธีการจัดการขยะ การเก็บข้อมูลเพื่อคำนวณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ฯลฯ

๓) อพท.๔ ได้ดำเนินการส่งข้อมูลการดำเนินการบริหารจัดการตามเกณฑ์ Green Destinations จำนวน ๑๕ ข้อบังคับ ภายในเวลาที่กำหนด เมื่อได้รับทราบผลว่าผ่านการพิจารณาในรอบแรกแล้ว จึงได้ดำเนินการคัดเลือกเรื่องราวความสำเร็จที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice Story) ของตำบลเมืองเก่า เป็นเรื่องราวของเครื่องสังคโลก พร้อมผลิตคลิปวิดีโอ ความยาวประมาณ ๑๙ นาที และคลิปขนาดสั้นสำหรับการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว ความยาวประมาณ ๑ นาที ซึ่งอธิบายรายละเอียดตามหัวข้อคำถามที่กำหนด สรุปโดยย่อ คือ

➤ อะไรคือปัญหาที่ได้รับการแก้ไข

ความนิยมเครื่องสังคโลกในฐานะ “ของเก่า” เป็นที่ต้องการมากขึ้นเรื่อยๆ ไป ๑๐๐ กว่าปี ต่อเนื่องมา ทำให้เครื่องสังคโลกถูกนำออกไปจากพื้นที่เรื่อย ๆ ปัญหาในระยะต่อมา คือ เมื่อสังคโลกถูกทำขึ้นใหม่คล้ายกับสังคโลกดั้งเดิม เป็นหัตถกรรมประจำท้องถิ่น แต่เมื่อยุคสมัยเปลี่ยน สังคโลกแบบดั้งเดิมไม่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้หลากหลายมากพอ สังคโลกมีภาพลักษณ์ของสินค้าที่ซื้อไปเพื่อการสะสมไม่ใช่ของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน นักท่องเที่ยวจึงไม่สามารถเข้าถึงคุณค่าด้านศิลปวัฒนธรรมของสังคโลกได้อย่างลึกซึ้งมากพอ นอกจากนี้ คนรุ่นใหม่และเยาวชนในท้องถิ่นยังไม่รู้ถึงคุณค่าอย่างแท้จริงของสังคโลก โดยเฉพาะด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

➤ แนวทางในการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างไร

(๑) มีข้อบังคับทางกฎหมายแก้ไขปัญหาการลักลอบขุดเครื่องสังคโลกและนำออกไปขายนอกพื้นที่ โดยเฉพาะต่างประเทศ

(๒) นายสมเดช พ่วงแผน ริเริ่มศึกษากรรมวิธีการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์สังคโลกขึ้น จนกระทั่งพัฒนาประยุกต์เข้ากับเทคนิคการเผาสมัยใหม่ ค้นหาช่างฝีมือในท้องถิ่นมาร่วมกันผลิต พร้อมถ่ายทอดความรู้และทักษะให้กับนักเรียนแผนกช่างศิลป์ในท้องถิ่นได้เรียนรู้ และตัดสินใจสร้างศูนย์เรียนรู้เครื่องสังคโลกแบบครบวงจร สืบทอดและต่อยอดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์สังคโลกขึ้นมาอีกครั้ง

(๓) สังคโลกได้รับการขึ้นทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications: GI)

(๔) อพท. อบรมให้ความรู้กับช่างฝีมือต่อยอดเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถไปเรียนรู้และลงมือปั้นและเขียนลายได้ด้วยตนเอง และร่วมกับชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเมืองเก่า สุโขทัย นำเศษสังคโลกที่แตกหักมาตกแต่งเป็นงานศิลปะบนกำแพงที่มีความยาวประมาณ ๑.๕ กิโลเมตร เป็น Sangkhalok Street of Art

(๕) ภาครัฐท้องถิ่นจัดให้มีงานเชิดชูเกียรติมอบโล่รางวัลให้กับช่างฝีมือ ศิลปิน และผู้สืบสานสังคโลก รวมถึงภาครัฐระดับประเทศ เชิดชูผู้ผลิตสังคโลกเป็นครูช่างและลูกหลานเป็นทายาทครูช่าง

(๖) ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ สังคโลกเป็นหนึ่งในงานหัตถกรรมที่ถูกบรรจุเข้าไปในหลักสูตรการศึกษาให้กับสถาบันการศึกษาท้องถิ่น ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาไปจนถึงระดับมัธยมศึกษา

➤ ปัจจัยความสำเร็จ หรือสิ่งสำคัญที่ช่วยแก้ไข้ปัญหา

(๑) ด้านเศรษฐกิจ ภาครัฐส่งเสริมให้สังคโลกเข้ามาสู่ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) การท่องเที่ยว ได้แก่ เป็นสินค้าที่ระลึกและต่อยอดเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เกิดการกระจายรายได้ให้คนในท้องถิ่น

(๒) ด้านสังคม กระบวนการผลิตสังคโลก เป็นงานหัตถกรรมที่ไม่แบ่งแยกเพศชายและหญิง เยาวชนเข้ามาฝึกทักษะฝีมือเพื่อสืบทอดได้ และการผลิตสังคโลกเป็นอุตสาหกรรมครัวเรือนไม่เน้นการผลิตซ้ำคราวละจำนวนมากบนพื้นฐานการให้ค่าความมากกว่าจำนวนเงินที่อาจจะกระทบกับการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย ไม่เร่งรีบ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ที่เข้ามาให้การสนับสนุนต้องเคารพในสิทธิของชุมชนตามวิถีนี้

(๓) ด้านวัฒนธรรม ประเทศไทยมีกฎหมายคุ้มครองโบราณวัตถุ สังคโลก ได้รับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

(๔) ด้านสิ่งแวดล้อม ช่างงานที่แตกหักเสียหายจำหน่ายไม่ได้ ผู้ประกอบการจะนำไปประดับตกแต่งร้าน และมีการนำไปทำศิลปะบนกำแพงในย่านชุมชนผู้ผลิตสังคโลก และมีแผนการสืบค้นพันธุ์พืชและพันธุ์ปลาที่ปรากฏบนสังคโลกว่าเป็นพันธุ์ใด นอกจากจะเพิ่มเรื่องเล่า (storytelling) ให้กับผลิตภัณฑ์แล้ว ยังจะช่วยให้เกิดความตระหนักในการฟื้นฟูระบบนิเวศพันธุ์พืชและพันธุ์ปลาท้องถิ่นด้วย

(๕) องค์ประกอบของเมืองสร้างสรรค์ สังคโลกเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม สถานที่สำคัญได้นำเอาประติมากรรมสังคโลกมาตกแต่งใช้เป็นเครื่องประดับสถาปัตยกรรมท้องถิ่น เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้ผลิตและผู้ประกอบที่เกี่ยวกับสังคโลกเกิดขึ้นใหม่ ด้วยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปิดกว้าง เพิ่มโอกาสในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยน และก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ที่ต่อยอดมรดกวัฒนธรรมไม่ให้สูญหายไป

➤ **บทเรียนที่ได้รับขณะที่แก้ไขปัญหา มีความท้าทายอะไรบ้างที่ต้องเผชิญ และเอาชนะได้อย่างไร**

(๑) ถ้าผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการไม่ปรับและไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงก็อาจจะไม่สามารถอยู่รอดได้ จึงต้องเปิดรับและเรียนรู้การตลาดในยุคใหม่ นำเอา DNA หรือรากวัฒนธรรมของสังคมโลกมาต่อยอดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ขึ้นมา ซึ่งถือได้ว่าเป็นการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมเพื่อเพิ่มทักษะใหม่ให้มรดกวัฒนธรรมดั้งเดิมยังคงอยู่ต่อไปได้ โดยยังคงได้รับประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ

(๒) บุคคลท้องถิ่น หรือ ชุมชน มีบทบาทสำคัญในการผลิต สงวนรักษา อารังไว้ พร้อมกับสร้างสรรค์มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในรูปแบบใหม่ เพราะเหตุนี้ จึงทำให้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการสร้างสรรค์ของมนุษย์มีมากขึ้น

➤ **ผลลัพธ์เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณของแนวปฏิบัติที่ดี ? ได้รับรางวัลอะไรบ้าง ?**

(๑) ปัจจุบันนี้ มีผู้ประกอบการผลิตสังคโลกเกิดขึ้นใหม่ในเมืองเก่า สุโขทัย รวมแล้วมากกว่า ๑๐ ราย ไม่รวมผู้ประกอบการภายนอกในจังหวัดสุโขทัยที่เห็นคุณค่านำไปต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่หลากหลายยิ่งขึ้น

(๒) ผู้ผลิตและผู้ประกอบการสังคโลกพัฒนาเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ที่นักท่องเที่ยวมาเรียนรู้การปั้นและเขียนลายได้ด้วยตนเอง ซึ่งเพิ่มรายได้นอกเหนือจากการจำหน่ายได้ด้วยการให้บริการในรูปแบบกิจกรรม ปัจจุบันมีจำนวน ๖ แห่งในพื้นที่ ไม่รวมผู้ประกอบการภายนอกในจังหวัดสุโขทัย

(๓) รูปทรงภาชนะสังคโลกปรับเปลี่ยนเพิ่มฟังก์ชันการใช้งานได้ในชีวิตประจำวัน และลดทลายปลาไม้ได้อยู่แค่ในภาชนะดินอีกต่อไป แต่อยู่บนเสื้อ ร่ม แก้วน้ำ ฯลฯ ต่อยอดไปหลากหลาย ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวที่หลากหลายขึ้น

(๔) มีการเชื่อมโยงธุรกิจด้านการท่องเที่ยว เช่น สถานประกอบการโรงแรมท้องถิ่นนำสังคโลกมาตกแต่งบริเวณโรงแรมเป็นโคมไฟทางเดิน หรือใช้ลดทลายมาตกแต่งอาคารสถาปัตยกรรม ซึ่งเป็นการสนับสนุนหัตถกรรมในท้องถิ่น และช่วยสร้างอัตลักษณ์ให้กับแหล่งได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

(๕) เส้นทาง การสืบทอดสังคโลกของเมืองเก่า สุโขทัย เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้จังหวัดสุโขทัยได้รับคัดเลือกให้เป็นเมืองสร้างสรรค์ด้านหัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้านขององค์การยูเนสโก ประจำปี ๒๕๖๒

ข้อคิดเห็นของที่ประชุม - ไม่มี -

มติที่ประชุม ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

เรื่องที่ ๓.๒ การดำเนินงานพัฒนายกระดับความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่าตามเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria, GSTC) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่องที่ ๓.๒.๑ คลังข้อมูลสถานที่และทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว

GSTC ข้อ A6 คลังข้อมูลสถานที่และทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว

คำอธิบายเกณฑ์ : แหล่งท่องเที่ยวควรมีการประเมินสถานที่ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่ยังคงอยู่อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

ตัวชี้วัด :

IN-A6.a. มีคลังข้อมูลและการจำแนกสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม

การดำเนินการ : อพท.๔ ดำเนินการอัปเดตข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยว และนำเข้าข้อมูลด้านต่าง ๆ ไว้ในเว็บไซต์ www.มรดกพระร่วง.com หรือ www.phraruangheritage.com ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่จัดทำขึ้นเพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัยและกำแพงเพชรมาตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ แต่เพื่อให้เกิดความครบถ้วนต่อการจัดทำรายการทรัพย์สินของแหล่งท่องเที่ยวอันสอดคล้องกับเกณฑ์ Green Destinations อพท. จึงได้ปรับปรุงเว็บไซต์โดยเพิ่มหัวข้อ “คลังข้อมูลเพื่อพัฒนาแหล่ง” ประกอบด้วยหัวข้อย่อย ๘ หัวข้อ ดังนี้

๑. แผน นโยบาย ขอบเขตพื้นที่ เช่น แผนแม่บทอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๙ แผนปฏิบัติการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์สุโขทัย ด้านหัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๘ ผังกำหนดการใช้ที่ดินในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ทั้งพื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่พัฒนา พื้นที่ชนบท และเกษตรกรรม ฯลฯ

๒. สิ่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว เช่น รายชื่อร้านอาหาร รายชื่อโรงแรม ลิสต์รายการทรัพยากรท่องเที่ยวตามฤดูกาลของตำบลเมืองเก่า ข้อมูลร้านเช่าจักรยานและรถไฟฟ้า แหล่งกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ฯลฯ

๓. มรดกวัฒนธรรม เช่น ทำเนียบโบราณสถาน ข้อมูลพระพิมพ์ หนังสือสังคโลก มรดกศิลป์จากดินสอพอง แก้ว แก้วแก้ว วัดช้างบ้าน (โบราณสถาน) ฯลฯ

๔. นิเวศธรรมชาติ เช่น รายชื่อพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่พบในเขตอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและชุมชนโดยรอบ การประเมินความเสี่ยงของระบบนิเวศ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ

๕. สิ่งแวดล้อม เช่น การตรวจสอบคุณภาพอากาศ การปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการเดินทางท่องเที่ยวไปยังอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

๖. โครงสร้างพื้นฐาน เช่น การตรวจสอบคุณภาพน้ำนันทนาการ (ตระพัง คลองแม่รำพัน และคูคลองอื่น) ปี ๒๕๖๓ ผลการทดสอบคุณภาพน้ำประปา ณ สถานีจ่ายน้ำตำบลเมืองเก่า ต.ค. ๒๕๕๙ - มี.ค. ๒๕๖๔ ปริมาณขยะและการจัดการของตำบลเมืองเก่า การใช้พลังงานไฟฟ้าในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๓

๗. สุขภาพและความปลอดภัย เช่น ข้อมูลสถิติเหตุต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒ โดยศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย (ศทท.สท) ผังการดำเนินงานระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน จังหวัดสุโขทัย

๘. อื่นๆ เช่น สถิติจังหวัดสุโขทัย ปี ๒๕๖๒ ปี ๒๕๖๓ จำนวนนักท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย จำนวนนักท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๒ รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

ทั้งนี้ หน่วยงานที่มีข้อมูลตามหัวข้อดังกล่าว สามารถส่งข้อมูลให้กับ อพท.๔ เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องได้ โดยนำไฟล์บรรจุไว้ใน Google Drive ตามลิงก์ และ QR Code นี้

https://drive.google.com/drive/folders/1EStrvnJUKhcJuXcs_S2blQleP4mVhGqo?usp=sharing

ช่องทางการนำส่งข้อมูลสำหรับรวบรวมไว้เป็นคลังข้อมูลเพื่อการพัฒนา

ในลิงก์ดังกล่าวจะแยกเป็นโฟลเดอร์ตามหัวข้อข้างต้น นอกโฟลเดอร์จะมีไฟล์ไมโครซอฟท์เวิร์ดเป็นคำอธิบายว่าหัวข้อนั้นควรมีเรื่องใดบรรจุไว้บ้าง โดยมีวิธีการ ดังนี้

- ๑) บันทึกชื่อไฟล์ตามเรื่องนั้นๆ พร้อมช่วงเวลา เช่น ผลการทดสอบคุณภาพน้ำประปา ณ สถานีจ่ายน้ำตำบลเมืองเก่า ต.ค. ๒๕๕๙ - มี.ค. ๒๕๖๔ สถิติจังหวัดสุโขทัย ปี ๒๕๖๓
- ๒) นำไฟล์เข้าบรรจุไว้ในโฟลเดอร์
- ๓) มีหนังสือแจ้งมายัง อพท.๔ หรือแจ้งในไลน์กลุ่มว่าหน่วยงานใดนำเข้าข้อมูลเรื่องใดไว้ เมื่อวันที่เท่าไร
(ไลน์กลุ่มมีชื่อว่า “คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยว ต.เมืองเก่า ตามเกณฑ์ GSTC”)

ข้อคิดเห็นของที่ประชุม - ไม่มี -

มติที่ประชุม ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

เรื่องที่ ๓.๒ การดำเนินงานพัฒนายกระดับความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่าตามเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria, GSTC) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่องที่ ๓.๒.๒ การสำรวจความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในตำบลเมืองเก่าที่มีต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

GSTC ข้อ B4 ความคิดเห็นของชุมชนท้องถิ่น

คำอธิบายเกณฑ์ : ความคิดเห็นของชุมชนท้องถิ่น ความคิดเห็นและความพึงพอใจของชุมชนท้องถิ่นต่อการบริหารแหล่งท่องเที่ยวจะต้องได้รับการจัดบันทึกอย่างสม่ำเสมอและรายงานต่อสาธารณะในเวลาอันสมควร

ตัวชี้วัด :

IN-B4.a. มีการเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึก ติดตาม และรายงานผลต่อสาธารณชนเกี่ยวกับความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้คนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

IN-B4.b. มีการเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึก ติดตาม และรายงานผลอย่างสม่ำเสมอในระยะเวลาที่เหมาะสมสำรวจความคิดเห็นและความพึงพอใจของชุมชนท้องถิ่น

ทั้งนี้ ผลการสำรวจและข้อคิดเห็นของชุมชนจะต้องนำไปปรับใช้ในการดำเนินการ เพื่อให้ชุมชนมีทัศนคติที่เป็นมิตรต่อนักท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว และสถานประกอบการเพิ่มขึ้น

การดำเนินการ : ในปี ๒๕๖๓ อพท.๔ ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นและความพึงพอใจของชุมชนที่มีต่อนักท่องเที่ยวหรือการท่องเที่ยว ณ โรงแรมสุโขทัยเทรเซอร์ รีสอร์ท แอนด์ สปา ด้วยวิธีการสำรวจวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายจำนวน ๓๐ คน ประกอบด้วย ๑) ประธานชุมชน ๑๒ ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลเมืองเก่า ๒) คณะกรรมการชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเมืองเก่าสุโขทัย ๓) ผู้ประกอบการท้องถิ่น และ ๔) เจ้าหน้าที่ด้านการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลเมืองเก่า แต่ยังคงขาดข้อมูลเชิงปริมาณ และมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

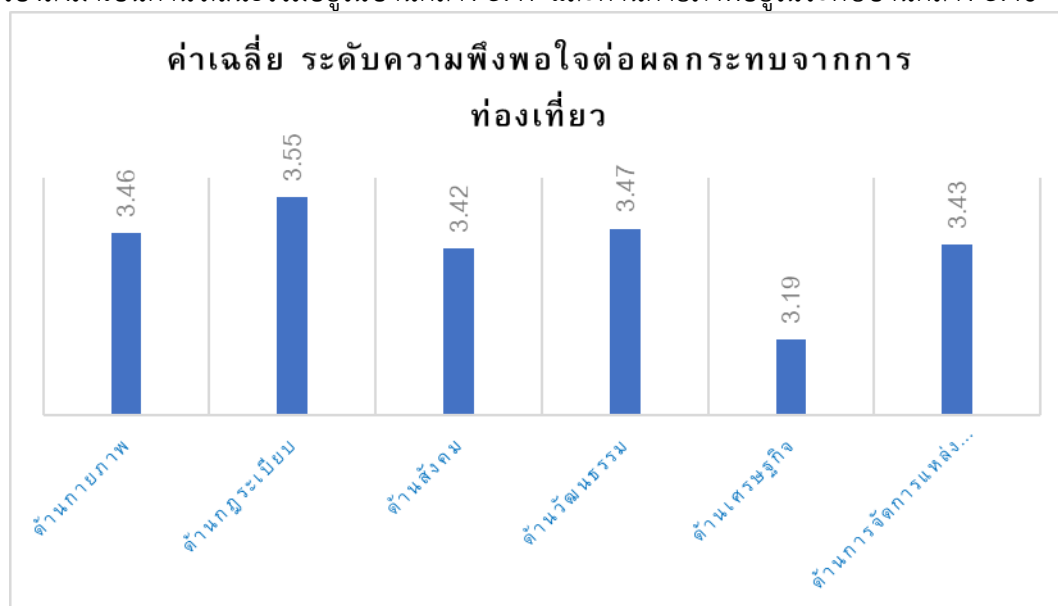
ดังนั้น ในปี ๒๕๖๔ จึงได้จัดจ้างผู้เชี่ยวชาญมาดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) การวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามปลายปิด ดำเนินการสำรวจระหว่างเดือนมีนาคม – มิถุนายน ๒๕๖๔ กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนผู้อยู่อาศัยในพื้นที่รอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ๑๐ หมู่บ้าน จำนวนทั้งสิ้น ๔๒๐ คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) ส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ประกอบการ เจ้าของธุรกิจ ผู้นำชุมชนและตัวแทนจากองค์กรภาคธุรกิจ จำนวน ๒๐ คน และใช้วิธีการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ร่วมกับผู้นำชุมชนและตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ จำนวน ๑๗ คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น ๔๕๗ คน

การวัดระดับความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว/นักท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยว

ระดับ	1	2	3	4	5
แปล ความหมาย	พอใจ/เห็นด้วย น้อยมาก	พอใจ/เห็นด้วย น้อย	พอใจ/เห็นด้วย ปานกลาง	พอใจ/เห็นด้วย มาก	พอใจ/เห็นด้วย มากที่สุด
ระดับค่าเฉลี่ย	0.51-1.50	1.51-2.50	2.51-3.50	3.51-4.50	4.51-5.00

ผลการสำรวจพบว่า

๑) ความพึงพอใจต่อผลกระทบจากการท่องเที่ยวในพื้นที่รอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.41 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านกฎระเบียบอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.55 รองลงมาเป็นด้านวัฒนธรรมอยู่ในปานกลาง 3.47 และด้านกายภาพอยู่ในระดับปานกลาง 3.46

ความพึงพอใจด้านกฎระเบียบ	$\bar{X}$	ความหมาย
มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ออกกฎระเบียบเพื่อฟื้นฟูดูแลโบราณสถาน โบราณวัตถุ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น	3.55	มาก
มีการออกกฎ ระเบียบเพื่อปกป้องโบราณสถาน โบราณวัตถุ	3.62	มาก
มีการออกกฎ ระเบียบเพื่อปกป้องศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.52	มาก
มีการออกกฎ ระเบียบหรือข้อปฏิบัติเพื่อปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ	3.51	มาก
รวม	3.55	มาก

ความพึงพอใจด้านสังคม	$\bar{X}$	ความหมาย
เกิดความร่วมมือกันในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมท้องถิ่น	3.49	ปานกลาง
คนในชุมชนเกิดการวางแผนสถานที่ท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	3.47	ปานกลาง
คนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ	3.36	ปานกลาง
คนในชุมชนมีการแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ	3.36	ปานกลาง
รวม	3.42	ปานกลาง

ความพึงพอใจด้านเศรษฐกิจ	$\bar{X}$	ความหมาย
การท่องเที่ยวสร้างงานและอาชีพให้คนในท้องถิ่น	3.49	ปานกลาง
เกิดการย้ายกลับมาทำงานในถิ่นฐานเดิมเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว	3.14	ปานกลาง
มีการสนับสนุนให้เกิดธุรกิจใหม่ๆ หรือต่อยอดธุรกิจเดิม	3.16	ปานกลาง
มีการสนับสนุนให้เกิดธุรกิจใหม่ๆ จากนักลงทุนภายนอก	3.00	ปานกลาง
รวม	3.19	ปานกลาง

ความพึงพอใจด้านวัฒนธรรม	$\bar{X}$	ความหมาย
วัฒนธรรมและองค์ความรู้ท้องถิ่นได้รับการส่งเสริมและเผยแพร่ในระบบการศึกษาของท้องถิ่น	3.56	มาก
มีการส่งเสริมให้เกิดการเผยแพร่และสร้างการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยว	3.51	มาก
มีการคิดค้น พัฒนา เทศกาล งานประเพณีท้องถิ่นเพื่อรองรับการท่องเที่ยว	3.50	มาก
มีการคิดค้น พัฒนา ศิลปะวิทยาการ หัตถกรรมท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.48	ปานกลาง
มีการคิดค้น พัฒนา และนำอาหารท้องถิ่นมาส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.51	มาก
การพบปะกับนักท่องเที่ยวทำให้เกิดวัฒนธรรมร่วมสมัย และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม	3.29	ปานกลาง
รวม	3.47	ปานกลาง

ความพึงพอใจด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	$\bar{X}$	ความหมาย
มีแนวทางในการธำรงรักษาความดั้งเดิมของแหล่งท่องเที่ยวและภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.52	มาก
แหล่งท่องเที่ยวได้รับการยกระดับให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับสากล	3.53	มาก
มีการสื่อสารเพื่อสร้างและรักษาภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยว	3.42	ปานกลาง
มีการฝึกอบรมบุคลากรทางการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ	3.26	ปานกลาง
รวม	3.43	ปานกลาง

- ๒) ผลการศึกษาผลกระทบด้านลบจากการท่องเที่ยว ผลกระทบด้านลบมากที่สุด ๕ อันดับ ได้แก่
- อันดับ ๑ ปัญหาขยะมูลฝอยจากนักท่องเที่ยว ร้อยละ 63.33
- อันดับ ๒ การแต่งกายของนักท่องเที่ยวขัดต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น ร้อยละ 30.71
- อันดับ ๓ อุบัติเหตุจากการปั่นจักรยานหรือปัญหาจราจรจากนักท่องเที่ยว ร้อยละ 29.00
- อันดับ ๔ ปัญหาสุขอนามัยที่อาจทำให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในชุมชน ร้อยละ 27.86
- อันดับ ๕ การท่องเที่ยวส่งผลต่อค่าครองชีพของคนในพื้นที่สูงขึ้น ร้อยละ 17.14

๓) ข้อเสนอแนะอื่นๆ จากแบบสอบถาม

เศรษฐกิจ

- ชาวบ้านต้องการมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น พัฒนาเศรษฐกิจให้ดีขึ้น
- จัดให้มีร้านค้าชุมชนเพื่อขายของฝาก ของที่ระลึก อาหารพื้นเมือง
- ไม่มีสิ่งใดที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวอยู่หลายวัน จึงทำให้คนเมืองเก่ามีรายได้จากนักท่องเที่ยวน้อยมาก
- นำพานักท่องเที่ยวกระจายสู่ชุมชนให้มากกว่านี้

การมีส่วนร่วม

- ผู้นำท้องถิ่นที่ไม่เข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวทำให้การพัฒนาไม่ต่อเนื่องและชุมชนขาดโอกาสหลายๆ ด้าน
- ท้องถิ่นควรต้องทำงานแบบบูรณาการกับผู้นำชุมชนอย่างต่อเนื่อง
- มีรณพนักท่องเที่ยวนำเข้าชมวิถีความเป็นอยู่อาศัยของคนในชุมชน

สิ่งแวดล้อมและภูมิทัศน์

- นักท่องเที่ยวโยนขยะทิ้งข้างทาง ทั้งที่มีถังขยะตั้งอยู่
- ควรมีไฟฟ้าแสงสว่างให้ทั่วถึง (โดยเฉพาะถนนรอบวัดพระพายหลวง)
- ปัญหาคลองแม่รำพัน คลองแห่งประวัติศาสตร์เสื่อมโทรมเหม็นเน่า
- พื้นฟูคลองแม่รำพัน ให้ใสสะอาด เพื่อการท่องเที่ยวและการเกษตร
- อาคารพาณิชย์ ที่ไม่สอดคล้องกับภูมิทัศน์โดยรอบ

ระบบการขนส่งและการจราจร

- จัดให้มีรถรางหรือรถคอกหมูโดยสารประจำวิ่งระหว่างจุดท่องเที่ยวต่างๆ
- จัดระเบียบการจอดรถโดยเคร่งครัด
- ถนนไม่มีช่องสำหรับจักรยาน

๔) ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อผลกระทบจากการท่องเที่ยวและความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐ

ด้านบวก	ด้านลบ
ด้านสิ่งแวดล้อม / กายภาพ	
- เกิดการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน เพื่อรองรับการท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาถนน ป้ายบอกทาง แหล่งพักผ่อนสวนสาธารณะสำหรับนักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่ - มีระบบรักษาความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยวและบริเวณรอบๆ ซึ่งสร้างความน่าดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวและสร้างความเชื่อมั่นด้านสุขอนามัย ป้องกันโรคติดต่อ	- ปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดจากแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว - อุบัติเหตุที่เกิดกับนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนเนื่องจากการไม่รู้กฎจราจรของนักท่องเที่ยว และเครื่องหมายของเส้นทางจักรยานไม่ชัดเจน
ด้านสังคม วัฒนธรรม	
- มีหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการดูแลบำรุงรักษาและออกกฎระเบียบโดยเฉพาะ ทำให้โบราณสถานในแหล่งท่องเที่ยวได้รับการอนุรักษ์ คุ้มครอง - มีการส่งเสริมให้เกิดการคิดค้น อนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งในระบบการศึกษาท้องถิ่น และเป็นกิจกรรมที่คิดค้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เช่น การทำบุญตักบาตรสะพานบุญ หน้าวัดตระพังทอง - มีการย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม เพื่อประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เกิดการจ้างงานในท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น - การท่องเที่ยวทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจคนในชุมชนมากขึ้น และชื่นชอบสินค้าพื้นเมือง อาหารถิ่น ส่งผลกระทบด้านบวกต่อเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัด	- พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวทำให้เกิดการทำลายภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว - การไม่ให้ความเคารพต่อสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ การปิ่นป้ายโบราณสถานในพื้นที่หวงห้าม ซึ่งอาจทำลายโบราณสถานและเป็นอันตรายกับนักท่องเที่ยว - ปัญหายาเสพติดจากคนในท้องถิ่นที่อาจทำให้เกิดการซื้อขายกับนักท่องเที่ยว - ความกังวลเรื่องการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา หรือโรคติดต่ออื่นๆ - การสูญเสียอัตลักษณ์ท้องถิ่นเนื่องจากการจัดงานเทศกาลเพื่อตอบสนองการท่องเที่ยว

ด้านเศรษฐกิจ	
- เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชน ทั้งจากนักท่องเที่ยวในท้องถิ่นและต่างถิ่น กิจกรรมที่ทำให้เกิดการกระจายรายได้มากที่สุดคือ งานลอยกระทง ตลาดโบราณ ๗๐๐ ปี - เกิดการพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ๆ เช่น งานหัตถกรรมและอาหารท้องถิ่น เพื่อขายให้กับนักท่องเที่ยว	- การท่องเที่ยวมีผลทำให้ค่าครองชีพของคนในชุมชนสูงขึ้น - เกิดการลงทุนจากนักลงทุนภายนอกเพิ่มมากขึ้น ซึ่งทำให้สินค้าและบริการบางอย่างมีราคาสูงขึ้น - ธุรกิจที่มีเงินลงทุนสูงทำให้เกิดการแข่งขันกับผู้ประกอบการท้องถิ่น

ข้อคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

๑) **ขาดความต่อเนื่องของโครงการฯ** แต่ละหน่วยงานเข้ามาเฉพาะช่วงเวลาที่ต้องมีใช้งบประมาณอย่างเร่งด่วน ขาดการวางแผนการทำงานอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้มีแต่โครงการฯ ที่ดำเนินการปีต่อปีเป็นการยากที่จะนำไปสู่การสร้างแบรนด์หรือชื่อเสียงทางการท่องเที่ยวที่โดดเด่น

๒) **ขาดการบูรณาการ** ในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักดูแลโดยกรมศิลปากร ส่วนในพื้นที่รอบเขตอุทยานเป็นพื้นที่อยู่อาศัยของชุมชน ดูแลโดยเทศบาลตำบลเมืองเก่า และมีหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบที่แตกต่างกัน ซึ่งการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่เดียวกัน จำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานในพื้นที่ต้องร่วมกันวางแผนและดำเนินงานกันอย่างบูรณาการ ไม่ขัดแย้งกันเอง หรือต่างคนต่างทำ ซึ่งไม่อาจนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ให้เกิดแก่พื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม

๓) **ขาดความเข้าใจและความเชี่ยวชาญเรื่องการท่องเที่ยว** หน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยตรง มักใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือทั้งที่ขาดความชำนาญหรือความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยว อีกทั้งยังไม่สามารถบูรณาการกับหน่วยงานอื่นๆ ทำให้ไม่เกิดผลลัพธ์จากการพัฒนาที่ชัดเจนและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจให้แก่คนในท้องถิ่นได้

๔) **ขาดการวางแผนและพัฒนาอย่างเป็นระบบและครบวงจร** เพราะขาดความรู้ความเข้าใจระบบของการท่องเที่ยว ความเข้าใจเรื่องการตลาด การผลิตและการขายสินค้าทางการท่องเที่ยว และขาดการบูรณาการร่วมกันจึงทำให้ไม่สามารถวางแผนและพัฒนาอย่างเป็นระบบและครบวงจรได้

ข้อคิดเห็นของที่ประชุม

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

เรื่องที่ ๓.๒ การดำเนินงานพัฒนายกระดับความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่าตามเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria, GSTC) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่องที่ ๓.๒.๓ การจัดทำแผนที่วัฒนธรรมด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม

GSTC ข้อ A6 คลังข้อมูลสถานที่และทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว

คำอธิบายเกณฑ์ : แหล่งท่องเที่ยวควรมีการประเมินสถานที่ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่ยังคงอยู่อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

ตัวชี้วัด :

IN-A6.a. มีคลังข้อมูลและการจำแนกสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม

GSTC ข้อ C1 การปกป้องดูแลสถานที่ท่องเที่ยว

คำอธิบายเกณฑ์ : แหล่งท่องเที่ยวต้องมีนโยบายและระบบในการวัดผล การฟื้นฟูรักษาธรรมชาติและสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม รวมถึงมรดกสิ่งปลูกสร้าง (เชิงประวัติศาสตร์และโบราณคดี) และทัศนียภาพทั้งในเมืองและชนบท

ตัวชี้วัด :

IN-C1.a. มีระบบจัดการเพื่อคุ้มครองสถานที่ทางธรรมชาติและวัฒนธรรม รวมทั้งมรดกสิ่งปลูกสร้างเชิงประวัติศาสตร์และโบราณคดี และทัศนียภาพทั้งในเมืองและชนบท

IN-C1.b. มีระบบจัดการเพื่อติดตาม วัดผล และบรรเทาผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อสถานที่ท่องเที่ยว

GSTC ข้อ C4 การปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม

คำอธิบายเกณฑ์ : การปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับการค้า การแลกเปลี่ยน การจัดการแสดงและการให้ของขวัญที่เกี่ยวข้องกับโบราณวัตถุ และวัตถุทางประวัติศาสตร์

ตัวชี้วัด :

IN-C4.a. มีกฎหมายและข้อกำหนดเพื่อคุ้มครองโบราณวัตถุ และวัตถุทางประวัติศาสตร์ ทั้งที่อยู่บนดินและในน้ำ ที่มีการบังคับใช้อย่างเคร่งครัด

IN-C4.b. มีแผนงานเพื่ออนุรักษ์และเชิดชูมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (เช่น เพลง ดนตรี การละคร ทักษะ และฝีมือ)

การดำเนินงาน : การจัดทำแผนที่วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือหนึ่งของการดำเนินงานตามเกณฑ์ GSTC ทั้ง ๓ ข้อข้างต้น เพราะแผนที่วัฒนธรรมไม่ใช่แผนที่สำหรับนักท่องเที่ยวที่เห็นแล้วรู้สึกอยากมาท่องเที่ยว แต่ความสำคัญคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ชุมชน ผู้ประกอบการ เห็นแล้วรู้สึกว่าจะสมควรจะต้องทำอะไรต่อไป เช่น การปกป้องรักษา การฟื้นฟู การต่อยอด หรือการสืบค้นข้อมูลเชิงลึกมากขึ้นในแต่ละเรื่อง นอกจากนี้ การจัดทำแผนที่วัฒนธรรมได้รับการยกย่องจากยูเนสโกว่าเป็นเครื่องมือและเทคนิคที่สำคัญในการรักษาทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้และจับต้องได้ของโลก ครอบคลุมเทคนิคและกิจกรรมที่หลากหลายตั้งแต่การรวบรวมและจัดการข้อมูลแบบมีส่วนร่วมของชุมชนไปจนถึงการทำแผนที่ที่ซับซ้อนโดยใช้ GIS (ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์) ก่อให้เกิดการรวบรวมข้อมูลและกำหนดแหล่งที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม ร่วมกับชาวชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

อพท.๔ ได้จัดจ้างผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยนเรศวรมาดำเนินการสร้างแผนที่มรดกวัฒนธรรม (Cultural Mapping) ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเป็นการรวบรวมคลังข้อมูลมรดกวัฒนธรรมของตำบลเมืองเก่า ประกอบด้วย

๑) เรื่องประวัติศาสตร์พัฒนาการของชุมชน ที่บอกเล่าเรื่องราวผ่านพัฒนาการของสังคมและมนุษย์สภาพองค์ประกอบทางกายภาพวัฒนธรรมและทางธรรมชาติที่สำคัญ อันเป็นวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Heritage) เช่น บ้านเก่า, ตลาด, พื้นที่สีเขียว แหล่งช่างฝีมือ ฯลฯ

๒) วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Heritage) เช่น วิถีชีวิต ประเพณี ๑๒ เดือน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ช่างฝีมือ ปรากฏท้องถิ่น ผู้คนในชุมชนที่จะเป็นผู้ดูแลมรดกทางวัฒนธรรม ฯลฯ ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงประกอบกันเป็นคุณค่ารวมของพื้นที่

วัตถุประสงค์ของการจัดจ้างครั้งนี้ คือ

(๑) เพื่อรวบรวมทรัพยากรทางวัฒนธรรมและประเมินความเสี่ยงขั้นต้น

(๒) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการวางแผนส่งเสริมอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

(๓) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมและการจัดทำแผนที่ท่องเที่ยวในอนาคต

การสร้างแผนที่มรดกวัฒนธรรมตำบลเมืองเก่าได้ดำเนินการระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-สิงหาคม ๒๕๖๔ โดยการมีส่วนร่วมของตัวแทนจากชุมชน ผู้ให้ข้อมูลในท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการทำงานบนปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เชี่ยวชาญกับชุมชน จึงมีการศึกษาข้อมูลหลักฐานเอกสารที่ปรากฏและการลงพื้นที่ภาคสนามสัมภาษณ์คนในชุมชนและจัดประชุมกลุ่มย่อย

มีข้อสังเกตจากผู้เชี่ยวชาญ ๓ ประการ ได้แก่

๑) ความเสี่ยงจากการรับรู้ เข้าใจ และเข้าถึงความหมายของวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกันตามช่วงวัย โดยคนรุ่นใหม่รับรู้รายการมรดกวัฒนธรรมได้เพียงร้อยละ ๑๐ ของสิ่งที่คนสูงวัยนำเสนอ และพบว่าเด็กวัยรุ่นท้องถิ่นตื่นตัวตื่นใจกับการได้สัมผัสการผลิตสังคโลกของจริงเพราะไม่รู้ว่าเป็นของที่มีศิลปวัฒนธรรมที่ล้ำค่าแบบนี้มาก่อน และรายการมรดกวัฒนธรรมอาหารบางอย่างเสี่ยงต่อการเลือนหาย เช่น แกงผักคี้ก๋อโข่มแดง/ปลาอย่าง ผู้สูงอายุและวัยกลางคนเท่านั้นที่สามารถปรุงอาหารนี้ได้ โดยจะเก็บผักคี้ก๋อที่ขึ้นอยู่ริมคลองแม่รำพันมาแกง ไม่มีขายอย่างแพร่หลายในตลาดสดแม้แต่ในฤดูกาลก็ตาม องค์ความรู้และทักษะเกี่ยวกับเมนูท้องถิ่นและวิธีการหาของธรรมชาติมาทำอาหารเริ่มหมดไป เหตุผลหนึ่งอาจจะเป็นผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของคลองแม่รำพันที่กระทบต่อความมั่นคงทางอาหารด้วย

๒) การนำเสนอมรดกวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของคนแต่ละช่วงวัยแตกต่างกัน โดยผู้สูงอายุนำเสนอเกี่ยวกับค่านิยม ความเชื่อ อาหารท้องถิ่น การสืบสาน ภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่เป็นความทรงจำ โหยหาอดีต วัยกลางคนซาบซึ้งในวิถีถิ่น ขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญา และคนรุ่นใหม่นำเสนออัตลักษณ์วัฒนธรรมบนพื้นฐานค่านิยมของท้องถิ่นที่เป็นเชิงสัญลักษณ์และร่วมสมัย เช่น การรับรู้เกี่ยวกับสังคโลก คนเมืองเก่ารับรู้ว่าเป็นมรดกภูมิปัญญาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมรดกโลก แต่ไม่ได้มีบทบาทในการใช้ในชีวิตประจำวันของชาวบ้าน และในมิติการท่องเที่ยว สังคโลกเป็นสินค้าที่ระลึก ของฝาก ของกำนัล มีคุณค่าในเชิงพาณิชย์ จึงไม่น่าจะถูกเลือนหายไปตามกาลเวลา แต่จะต้องสร้างความสมดุลระหว่างการบริหารจัดการวัฒนธรรมกับการผลิตเพื่อสร้างรายได้ สร้างอาชีพ

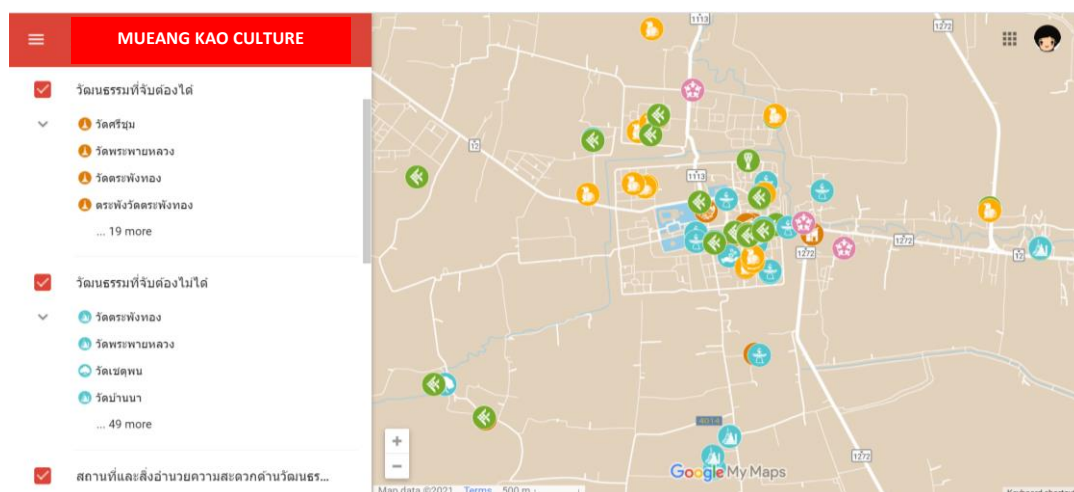
๓) ศิลปะพื้นบ้านอยู่ในภาวะสาบสูญหรือใกล้สาบสูญ เช่น การร้องเพลงรำวงหรือรำโทนขาดการสืบสานและสูญหายไปพร้อมกับตัวคน นอกจากนี้ แม่เพลงพื้นบ้านเมืองเก่าเลิกร้องเพลงเพราะอยู่ในวัยชรา แต่ยังมียุคคนวัย ๓๐-๔๐ ปี พยายามฝึกร้องเพลงและฝึกรำเพื่อถ่ายทอดให้คนรุ่นใหม่

การวิเคราะห์สถานการณ์ทั้งความเสี่ยงและคุณค่าของรายการมรดกวัฒนธรรม พิจารณาได้จากเอกสารแนบ ๒ ยกตัวอย่าง เช่น

- เทือกเขาประตักษ์และโซกพระร่วงลงพระขรรค์ ต้องได้รับการสงวนรักษาอย่างเร่งด่วน เพราะเป็นแหล่งต้นน้ำของเมืองประวัติศาสตร์ เป็นส่วนหนึ่งของเขื่อนศรีนครินทร์ที่แสดงถึงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล เป็นผลงานชิ้นเอกที่จัดทำขึ้นด้วยการสร้างสรรค์อันชาญฉลาดด้านการจัดการเมือง ผังเมือง และระบบชลประทาน (หนึ่งในเหตุผลที่สุโขทัยได้เป็นมรดกโลก) ทั้งนี้ ยังเกี่ยวข้องกับคติจารีตความเชื่อดั้งเดิม (การนับถือผีและธรรมชาติ) คติทางศาสนา ตำนานพระร่วง การรักษาผืนป่า แหล่งอาหาร การหาของป่า ทรัพยากรธรรมชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน

- มวยสมโภช (เนินปราสาท) กำลังใกล้สูญหายและถูกหลงลืม
- ศูนย์เรียนรู้การทำกระโทงใบลาน ควรได้รับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ประณีตและเพิ่มมูลค่า
- ย่านแกะสลักไม้ร้องตะเพน ชุมชนบ้านเหนือ เป็นกลุ่มแรกๆ ยังคงทำต่อเนื่อง และถ่ายทอดกันในครอบครัว แต่อาจจะเป็นกลุ่มสุดท้าย

ตัวอย่างแผนที่ออนไลน์ MUEANG KAO CULTURE

ข้อคิดเห็นของที่ประชุม

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

เรื่องที่ ๓.๒ การดำเนินงานพัฒนายกระดับความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่าตามเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria, GSTC) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่องที่ ๓.๒.๔ การป้องกันระบบนิเวศที่มีความเปราะบาง และการปกป้องสิ่งมีชีวิตในป่า

GSTC ข้อ D2 การปกป้องระบบนิเวศที่มีความเปราะบาง

คำอธิบายเกณฑ์ : แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีระบบการควบคุมและดูแลผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่อาจมีต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ เพื่อธำรงไว้ซึ่งการรักษาถิ่นที่อยู่อาศัย พันธุ์สัตว์ ระบบนิเวศ และการป้องกันการแพร่ระบาดของแมลงและโรคต่าง ๆ

ตัวชี้วัด :

IN-D2.a. มีคลังข้อมูลที่อยู่อาศัยและพันธุ์สัตว์และพืชหายากที่เสี่ยงต่อการถูกคุกคามที่ได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัย

IN-D2.b. มีระบบการจัดการที่ติดตามผลกระทบและคุ้มครองที่อยู่อาศัย พันธุ์สัตว์และพืช และระบบนิเวศ

IN-D2.c. มีระบบป้องกันการแพร่ระบาดของสัตว์ แมลงและโรคต่าง ๆ จากภายนอกพื้นที่

ทั้งนี้ จะต้องมีการจัดการที่ติดตามผลกระทบและคุ้มครองที่อยู่อาศัย พันธุ์สัตว์ พันธุ์พืช และระบบนิเวศ ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศดั้งเดิมในแหล่งท่องเที่ยวจะต้องได้รับการรักษาไว้และได้รับการยอมรับในระดับชาติ

GSTC ข้อ D3 การปกป้องพันธุ์ไม้และสัตว์ป่า

คำอธิบายเกณฑ์ : แหล่งท่องเที่ยวต้องปฏิบัติตามกฎหมายท้องถิ่น กฎหมายประจำชาติและกฎหมายระหว่างประเทศในการเก็บเกี่ยว การล่า การแสดง และการค้าสิ่งมีชีวิตจากป่า รวมทั้งพันธุ์ไม้และพันธุ์สัตว์

ตัวชี้วัด :

IN-D3.a. มีการรับรองอนุสัญญา CITES ว่าด้วยการค้าพันธุ์สัตว์ และพันธุ์พืชหายากข้ามพรมแดน

IN-D3.b. มีข้อบังคับและมาตรฐานสำหรับควบคุมการเก็บเกี่ยว การล่า การแสดง และการค้าสิ่งมีชีวิตจากป่า

ทั้งนี้ จะต้องมีการให้ความรู้กับสถานประกอบการและนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับข้อบังคับและข้อห้าม

การดำเนินการ : อพท.๔ จัดจ้างผู้เชี่ยวชาญด้านนิเวศวิทยาสัตว์และด้านพฤกษศาสตร์ ซึ่งในปี ๒๕๖๓ ได้จัดทำบัญชีรายชื่อชนิดพันธุ์พืช นก แมลง และสัตว์เสี่ยงสูญพันธุ์ขนาดเล็ก ในปี ๒๕๖๔ จึงดำเนินการ ดังนี้

๑) สำรวจระหว่างระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มิถุนายน ๒๕๖๔ ในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และชุมชนโดยรอบ และจัดทำบัญชีรายชื่อพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ในแหล่งน้ำ

๒) ประเมินความเสี่ยงระบบนิเวศที่มีความเปราะบาง

๓) สำรวจต้นไม้และวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการกักเก็บคาร์บอน (Carbon Sequestration) ภายในเขตรัฐอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

๔) จัดประชุมเผยแพร่ผลการสำรวจต่อผู้แทนชุมชน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความตระหนัก และร่วมกันวางระบบการจัดการที่ติดตามผลกระทบและคุ้มครองที่อยู่อาศัย พันธุ์สัตว์ พันธุ์พืช และระบบนิเวศ รวมถึงระบบป้องกันการแพร่ระบาดของสัตว์ แมลงและโรคต่าง ๆ จากภายนอกพื้นที่

ผลการสำรวจที่สำคัญ ดังนี้

๑) การสำรวจสภาพทางกายภาพของแหล่งน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำ ในเขตอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ชุมชนโดนรอบภายในกำแพงเมืองเก่า วัดพระพายหลวง และวัดศรีชุม พบว่ามีแหล่งน้ำรวม ๑๕๘ แห่ง รวมพื้นที่แหล่งน้ำทั้งหมดประมาณ ๕๖๙,๓๙๒.๘๔ ตารางเมตร (๓๕๕.๘๗ ไร่) มีความสามารถรองรับน้ำได้ถึง ๑,๒๕๒,๐๑๕.๖๑ ลูกบาศก์เมตร แต่พบว่าในช่วงฤดูแล้งจนถึงต้นฤดูฝน (เดือนเมษายน-มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๔) ปริมาณน้ำที่ปรากฏในแหล่งน้ำเพียง ๑๑๖,๔๕๓.๐๙ ลูกบาศก์เมตร หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ ๙.๓๐ ของปริมาณน้ำที่แหล่งน้ำรองรับได้ทั้งหมด หมายความว่าแหล่งน้ำในอุทยานประวัติศาสตร์มีความสามารถในการรองรับน้ำจำนวนมาก แต่มีปริมาณน้ำน้อยมากที่สุด และอาจจะไม่จำเป็นต้องขุดลอก เพราะปริมาณน้ำที่มียังไม่เคยเต็มพื้นที่เลย และสะท้อนถึงปริมาณน้ำฝนที่ลดลงอาจจะเนื่องมาจากสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป และป่าต้นน้ำมีความสมบูรณ์ลดลง

๒) การสำรวจทรัพยากรสัตว์ ในแหล่งน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำ ในเขตอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ชุมชนโดยรอบภายในกำแพงเมืองเก่า วัดพระพายหลวง และวัดศรีชุม สำรวจพบสิ่งที่น่าสนใจ ได้แก่

๒.๑) พบปลา ๑๖ ชนิด เป็นปลาที่พบได้ตามแหล่งน้ำทั่วไป และพบสัตว์ต่างถิ่นรุกราน คือ ปลาตุกรัสเซียหรือปลาดุกบิ๊กอุย

๒.๒) พบเต่าแก้มแดงหรือเต่าญี่ปุ่น ซึ่งเป็นชนิดพันธุ์ต่างถิ่น

๒.๓) พบแมลงปอหลากหลายชนิดพันธุ์สูง มีศักยภาพส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ เนื่องจากแหล่งที่พบแมลงปอ มักเป็นแหล่งน้ำในชุมชนที่เข้าถึงได้ง่าย ไม่ใช่อุปกรณ์ที่ซับซ้อนในการสังเกต และกิจกรรมการดูแมลงปอส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศค่อนข้างน้อย

๒.๔) การสำรวจทรัพยากรพืชน้ำ พบพืชต่างถิ่นรุกราน ๒ ชนิด ตามบัญชีชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในประเทศไทย ของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๒๕๕๙) คือ ไมยราบยักษ์ และ ผักตบชวา

๓) การสำรวจไม้ต้นเพื่อคำนวณความสามารถในการกักคาร์บอนภายในเขตอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย มีจำนวนไม้ต้นที่มีขนาดเส้นรอบวงใหญ่กว่า ๑๕ เซนติเมตร มากกว่า ๘,๐๐๐ ต้น โดยมีพรรณไม้ชนิดเด่น คือ ต้นสัก ต้นนนทรี ต้นประดู่บ้าน ต้นตาล ต้นมะม่วง ต้นมะขาม ต้นจามจุรี ต้นหางนกยูงฝรั่ง เป็นต้น ซึ่งไม้ต้นทั้งหมดคาดว่าจะสามารถเก็บกักคาร์บอนได้มากกว่า ๕๕๐,๐๐๐ กิโลกรัม/ปี ซึ่งเทียบเท่ากับสวนป่าธรรมชาติ หรือสวนสาธารณะขนาดใหญ่อื่นๆ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมีพื้นที่สีเขียวและทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นแหล่งเก็บกักคาร์บอนขนาดใหญ่ให้กับชุมชนเมืองเก่าอีกด้วย

ประเด็นความเสี่ยงต่อทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศที่มีความเปราะบาง

ควรมีระบบติดตามการเปลี่ยนแปลง วางแผนการอนุรักษ์ และติดตามประเมินผล ร่วมกับชุมชน หรือสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว

กลุ่มประเด็นปัญหาที่ ๑

- สัตว์น้ำต่างถิ่นรุกรานที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศแหล่งน้ำ คือ ปลาตุกรัสเซียหรือปลาดุกลูกผสมบิ๊กอุย โดยเฉพาะในสระวัดตระพังทอง ซึ่งส่งผลให้สัตว์น้ำพื้นถิ่นถูกรุกรานจนความหลากหลายทางชีวภาพต่ำ น้ำมีคุณภาพลดลง มีกลิ่นเหม็น ส่งผลกระทบต่อชุมชนโดยรอบ และทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว

- ในพื้นที่วัดสระศรี อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย พบนกยางจำนวนมากกว่า ๓๐๐ ตัว เข้ามาจับคู่ผสมพันธุ์ทำรังวางไข่ ในช่วงต้นฤดูฝน (เดือนเมษายน-พฤษภาคม) ซึ่งคาดว่าจะมีทั้งนกที่อาศัยประจำถิ่น และนกอพยพมารวมตัวกัน (นกอพยพจะเริ่มเข้ามาในเดือนตุลาคม – กรกฎาคม) ปัจจุบันการขับถ่ายของนก

มีผลเสียต่อสุขภาวะชุมชน เช่น โรคปอดจากสปอร์ของเชื้อรา กลิ่นเหม็น เสียงรบกวน แต่การจัดการนทำได้ยากเพราะเป็นสัตว์คุ้มครองตาม พรบ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ๒๕๖๒ ครอบคลุมทั้งตัวนก ตัวอ่อน และไข่ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องหาทางอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

- พืชต่างถิ่นรุกรานที่มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อชุมชนและระบบนิเวศแหล่งน้ำ ซึ่งเป็นระบบนิเวศที่มีความเปราะบาง ได้แก่ ไมยราบยักษ์ และผักตบชวา ซึ่งควรมีวิธีกำจัดที่เหมาะสม ยกตัวอย่างเช่น การกำจัดผักตบชวาควรนำขึ้นจากแหล่งน้ำให้หมด ไม่เททิ้งไว้ริมตลิ่ง ควรเผาทำลาย หรือนำไปทำปุ๋ยหมัก ส่วนการกำจัดไมยราบยักษ์ ห้ามเผาทำลายเพราะทำให้กระตุ้นการงอกของเมล็ด

- สัตว์ต่างถิ่นรุกรานที่ส่งผลกระทบรุนแรงต่อระบบนิเวศแหล่งน้ำน้อย เช่น เต่าแก้วแดง หรือญี่ปุ่นในบริเวณคูเมือง เต่าชนิดนี้แพร่พันธุ์เร็ว กินอาหารได้หลากหลาย แข่งขันกับเต่าพื้นเมืองเช่นเต่าหัวและเต่านาได้ดีกว่า ควรขอความร่วมมือชุมชนให้ร่วมกันเฝ้าระวังห้ามปล่อยสัตว์ต่างถิ่นลงแหล่งน้ำสาธารณะ

กลุ่มปัญหาที่ ๒

- ยังไม่มีระบบการติดตามการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศแหล่งน้ำที่มีความเปราะบาง แต่แหล่งน้ำมากกว่าร้อยละ ๗๐ มีปัญหาขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งต่อเนื่องมาอย่างน้อย ๒ ฤดูกาล ซึ่งปัญหาจะเกิดกับระบบนิเวศแหล่งน้ำ ถ้าฝนทิ้งช่วง หรือเกิดภาวะแล้งต่อเนื่องเกิน ๒-๓ ฤดูกาล เมล็ดพืช ไข่ของสัตว์น้ำอาจไม่ฟื้นตัวตามกลไกธรรมชาติที่อาศัยวัฏจักรของน้ำในรอบปี จึงควรมีระบบการประเมินความเสี่ยง ลำดับความสำคัญ และแผนการจัดการแหล่งน้ำเพื่อจุดประสงค์ต่างๆ เช่น อาจมีการควบคุมการขุดเจาะน้ำบาดาลรวมทั้งการศึกษา water budget หรือต้นทุนน้ำในพื้นที่อย่างจริงจัง เพื่อคำนวณปริมาณน้ำฝน ความสามารถในการเก็บกักน้ำ ที่สมดุลกับปริมาณที่ใช้ หรือต้องการจัดเก็บ

- ปัญหาขยะในแหล่งน้ำ โดยเฉพาะแนวคูเมืองชั้นนอก และโบราณสถานชั้นนอกที่อยู่ติดกับชุมชน โดยสำรวจพบว่า มีปัญหาเรื่องขยะ พบการทิ้งขยะ ลงในแหล่งน้ำ ๖๗ แหล่ง จากทั้งหมด ๑๕๘ แหล่ง หรือมากถึงเป็นร้อยละ ๔๒.๖๗ ของแหล่งน้ำทั้งหมด ซึ่งอาจจะต้องมีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความตระหนักให้กับชุมชน หรือใช้กฎหมายเทศบัญญัติจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมาช่วยสนับสนุนการแก้ไข

- การปรับโครงสร้างทางกายภาพของแหล่งน้ำ เช่น การขุดลอก การทำเขื่อนกันกัดเซาะ ควรคำนึงถึงความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อรักษาระบบนิเวศของพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยการขุดลอกแหล่งน้ำสามารถทำได้ตามความจำเป็น แต่ต้องระมัดระวังและติดตามการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศแหล่งน้ำ เพราะอาจส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากจนอาจทำลายระบบนิเวศและพันธุ์สัตว์ดั้งเดิม

ในปีนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเริ่มดำเนินกิจกรรมนำร่องเพื่อให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม คือ การหาแนวทางจัดการปลาตุกรัสเซีย สัตว์ต่างถิ่นรุกรานระบบนิเวศตำบลเมืองเก่า ซึ่งจะได้นำเสนอในวาระถัดไป

ข้อคิดเห็นของที่ประชุม

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

เรื่องที่ ๓.๒ การดำเนินงานพัฒนายกระดับความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่าตามเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria, GSTC) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่องที่ ๓.๒.๕ แนวทางการจัดการปลาดุกรัสเซีย สัตว์ต่างถิ่นรุกรานในวัดตระพังทอง

เรื่องเดิม

๑) จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง ระบบการจัดการเพื่อปกป้องระบบนิเวศที่มีความเปราะบาง ในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและชุมชนโดยรอบ ตามเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (GSTC) เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ณ ห้องประชุม โรงแรมเลเจนด้า สุโขทัย รีสอร์ท โดยมีหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ชุมชน ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการนำเที่ยว เข้าร่วมประชุม ซึ่งได้มีการพูดถึงประเด็นปัญหาการปกป้องระบบนิเวศที่มีความเปราะบาง และคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการต้นแบบ เพื่อป้องกันระบบนิเวศจากพันธุ์สัตว์ที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชน

๒) นายปฏิรูป สายสินธุ์ ได้นำเสนอข้อมูลในการประชุมข้างต้น ยกตัวอย่างวิธีการสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับพันธุ์เต่าบางชนิดไม่สามารถอยู่ในน้ำได้ โดยเฉพาะตลิ่งวัดตระพังทองที่ไม่มีทางขึ้นจากน้ำ แม้ว่าเต่าที่ต้องการน้ำยังต้องสร้างเกาะกลางเพื่อให้เต่าขึ้นมาพักและฟักและฟักแดด จึงได้ทำป้ายสื่อสารติดไว้ที่หน้าวัดตระพัง พร้อมกันนั้น ได้นำเสนอปัญหาจำนวนปลาที่อยู่ในสระวัดตระพัง ซึ่งส่วนมากเป็นปลาดุกรัสเซีย และสร้างความเสียหายให้กับตลิ่งและความเดือดร้อนให้พระเณรต้องคอยกำจัดซากปลาที่ตายและส่งกลิ่นเหม็น

๓) วัดตระพังทองจึงได้เชิญประมงจังหวัดมาร่วมพูดคุยปัญหาการจัดการปลาดุกแต่ยังไม่ได้ทางออก

๔) อพท.๔ นำเสนอปัญหานี้ในการประชุมคณะกรรมการประสานและขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ตามหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria, GSTC) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๔ ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัยมอบหมายให้เทศบาลตำบลเมืองเก่าประสานความร่วมมือกับประมงจังหวัดสุโขทัย

ข้อเท็จจริง

๑) ปัจจุบัน วัดตระพังทองมีป้ายประกาศห้ามปล่อยปลาลงในสระน้ำวัดตระพังทองแล้ว พร้อมสื่อสารทำความเข้าใจว่าปล่อยปลาผิดประเภทได้บาปไม่ได้บุญ

๒) อพท.๔ จึงประสานบูรณาการระหว่างวัดตระพังทอง ประมงจังหวัด และเทศบาลตำบลเมืองเก่า จัดประชุม เรื่อง “แนวทางการฟื้นฟูระบบน้ำในวัดตระพังทองจากปัญหาปลาต่างถิ่นรุกราน” ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ

และผู้แทนประชาชน วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๔ ณ ศาลาอเนกประสงค์ วัดตระพังทอง มีคณะกรรมการวัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้แทนประชาชนเข้าร่วมกว่า ๕๐ คน

๓) เจ้าหน้าที่ อพท.๔ สร้างความตระหนักต่อผู้เข้าร่วมประชุมว่าปลาดุกรัสเซีย เกิดจากประชาชนและนักท่องเที่ยวซื้อปลาหน้าเขียงไปปล่อย แพร่พันธุ์ได้รวดเร็ว และมีอายุยืน จึงสร้างปัญหาความเสื่อมโทรมให้กับสระน้ำ(ตระพัง) วัดตระพังทอง เนื่องมาจากปลาดุกรัสเซีย ที่มีมากประมาณ ๒๐ ตัน

- ออกซิเจนในน้ำน้อย เนื่องจากมูลปลาจำนวนมากเกินไป น้ำจึงมีกลิ่นเหม็นและมีสีเขียวขุ่น
- ปลาดุกรัสเซียขุดโพรงดิน เป็นหนึ่งสาเหตุที่ขอบสระวัดตระพังทองเกิดความเสียหาย

- ปลาตุกรัสเซียกินปลาและพืชท้องถิ่น มีข้อมูลจากนักวิชาการระบุว่า ปลาตุกร ๑ ตัน ทำให้เราสูญเสียสัตว์น้ำท้องถิ่นประมาณ ๑.๘ ล้านชีวิตต่อปี รวมทั้งปลาหายากและปลาเศรษฐกิจ ดังนั้น ปลาตุกรัสเซีย ๒๐ ตัน จึงทำให้เราสูญเสียสัตว์น้ำในตระกูลไปถึง ๓๖ ล้านชีวิตต่อปี ทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศดั้งเดิม

- สระน้ำวัดตระพังทองไม่ใช่แหล่งปิด มีความเสี่ยงที่ปลาตุกรัสเซียจะหลุดออกไปยังแหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ที่ส่งผลให้ปลาท้องถิ่นลดลงไปเรื่อย ๆ ทั้งนี้ พบว่ามีปลาชนิดนี้อยู่ในตระกูลอื่นๆ ของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยแล้ว แต่มีคนจับไปอยู่เรื่อย ๆ

๔) ในที่ประชุมครั้งนั้น ได้มีการนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการปลาตุกรัสเซีย ได้แก่

(๑) แจกจ่ายประชาชนทั่วไป แต่ไม่ใช่ที่วัด

(๒) ประกาศแจกพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ปลาตุกรัสเซียให้เกษตรกร โดยจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขของประมง คือ เป็นแหล่งน้ำปิดและน้ำท่วมไม่ถึง

(๓) ขนย้ายปลาไปฝากไว้ยังบ่อปูนซีเมนต์ของเอกชนที่เป็นแหล่งปิดและน้ำท่วมไม่ถึง

(๔) ประกาศให้เอกชนรายใหญ่มารับไป

(๕) ให้เรือนจำนำไปจัดการ

ทั้งนี้ จะต้องมีการขนย้ายปลาออกไป นายสุทัศน์ เหมลักษณะไพโรจน์ นายกเทศมนตรีตำบลเมืองเก่า จึงได้นำเสนอว่ามีแผนที่จะปรับปรุงภูมิทัศน์ตลิ่งวัดตระพังทองอยู่แล้ว ซึ่งจะต้องสูบน้ำออกจากตระกูลก็จะสามารถจัดการปลาตุกรัสเซียได้ในคราวเดียว โดยจะดำเนินการตามวิธีการของประมง แต่ในปีนี้ยังขาดงบประมาณดำเนินการ

อย่างไรก็ตาม ก่อนการดำเนินการจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชน และทำการสำรวจความคิดเห็นประชาชนในลักษณะการทำโพล เพื่อให้ได้สถิติเป็นหลักฐานในการดำเนินการจัดการ และสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน โดยร่วมกันฟื้นฟูพันธุ์ปลาและพันธุ์พืชในสระน้ำวัดตระพังทองต่อไป

ข้อคิดเห็นของที่ประชุม

นายกเทศมนตรีตำบลเมืองเก่า

ได้ประสานงานและความร่วมมือระหว่าง อพท. และชุมชน ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปลาตุกรัสเซีย และร่วมกันวางแผนทางในการกำจัด ทั้งนี้ ได้มีการประสานงานไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย เพื่อทำเขื่อนริมตลิ่งวัดตระพังทอง ซึ่งจะมีการจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ซึ่งก็จะดำเนินการจัดการปัญหาปลาตุกรัสเซียที่วัดตระพังทองไปด้วยเลย หากหน่วยงานใดมีความพร้อมในการจัดการปลาตุกรัสเซีย เทศบาลตำบลเมืองเก่ามีความยินดีในการเป็นผู้ประสานงานในการกำจัดดังกล่าว นอกจากนี้ในการทำเขื่อนริมตลิ่งวัดตระพังทองยังเป็นการสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ได้อีกด้วย

ประมงจังหวัดสุโขทัย

ปลาตุกรักอยู่หรือปลาตุกรัสเซียยังเป็นที่ต้องการของเกษตรกรอยู่ หากมีสถานที่ปิดและมีการจัดการที่ดีกว่านี้สามารถนำปลาไปปล่อยได้ หากสามารถรองรับปริมาณเพิ่มเติมในการจัดการปลาตุกรัสเซียในวัดตระพังทองได้ ประมงจังหวัดสุโขทัยมีความยินดีในการให้ความช่วยเหลือในการจัดการทั้งด้านผู้เชี่ยวชาญในการจับปลา และแนวทางการบริหารจัดการปลาอย่างถูกวิธี

นายณรงค์ชัย โตอินทร์

ด้านความเชื่อ การปล่อยปลาทำให้ได้บุญเยอะ โดยเฉพาะปลาหน้าเขียง เสนอแนะให้มีพื้นที่ผ่อนปรนให้ชุมชนปล่อยปลา บริเวณอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยให้ชุมชนได้ร่วมรับประโยชน์ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนเนื่องจากได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

เรื่องที่ ๓.๒ การดำเนินงานพัฒนายกระดับความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่าตามเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria, GSTC) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่องที่ ๓.๒.๖ การลดปริมาณขยะ

GSTC ข้อ D10 การลดปริมาณขยะ

คำอธิบายเกณฑ์ : แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีระบบส่งเสริมให้บริษัทต่าง ๆ ลดจำนวนขยะ การแปรรูปขยะ และนำกลับมาใช้ใหม่ และขยะที่เหลือสามารถนำมาแปรรูปหรือนำกลับมาใช้ใหม่จะต้องได้รับการกำจัดอย่างปลอดภัยและยั่งยืน

ตัวชี้วัด :

IN-D10.a. มีระบบการเก็บรวบรวมขยะที่บันทึกปริมาณขยะที่เกิดขึ้น

IN-D10.b. มีการนำแผนการจัดการขยะไปปฏิบัติ โดยมีเป้าหมายการลดปริมาณขยะที่ชัดเจน และมีแนวทางการนำขยะไปกำจัดอย่างปลอดภัย

IN-D10.c. มีแผนงานส่งเสริมให้สถานประกอบการลดและนำเศษวัสดุกลับมาใช้ประโยชน์

IN-D10.d. มีแผนงานลดการใช้น้ำดื่มบรรจุขวดของสถานประกอบการและนักท่องเที่ยว

การดำเนินงาน : อพท.๔ จัดผู้เชี่ยวชาญดำเนินการรวบรวมข้อมูลการจัดการขยะ ปริมาณขยะ การคัดแยกขยะ ในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ชุมชนโดยรอบ และสถานประกอบการที่พัก

ผลการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูล (เอกสารแนบ ๓) พบประเด็นที่มีนัยยะสำคัญ ดังนี้

๑) อัตราการผลิตขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลเมืองเก่า ไม่รวมกับปริมาณขยะจากการจัดงานลอยกระทง ช่วงเวลาที่เกิดปริมาณขยะสูงสุดคือ เดือนตุลาคม ปี ๒๕๖๒ มีปริมาณ ๑๘๙.๒ ตัน คิดเป็น ๐.๖๔ กิโลกรัม/คน/วัน และปี ๒๕๖๓ มีปริมาณ ๑๙๙ ตัน คิดเป็น ๐.๙๐ กิโลกรัม/คน/วัน ทั้งนี้ ภาพรวมตลอดปี ๒๕๖๓ มีปริมาณขยะ ๑๔๒.๗ ตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๒ ที่มีปริมาณ ๑๔๐.๖ ตัน

๒) องค์ประกอบขยะมูลฝอยที่ส่งกำจัดของเทศบาลตำบลเมืองเก่า อันดับ ๑ คือ ขยะพลาสติก ร้อยละ ๔๐.๗๓ ของปริมาณขยะทั้งหมด และ อันดับ ๒ คือ มูลฝอยอินทรีย์ ร้อยละ ๑๗.๘๔ ของปริมาณขยะทั้งหมด

๓) องค์ประกอบขยะมูลฝอยที่ส่งกำจัดของ อบต. เมืองเก่า อันดับ ๑ คือ มูลฝอยอินทรีย์ ร้อยละ ๓๐.๙๘ ของปริมาณขยะทั้งหมด และ อันดับ ๒ คือ ขยะพลาสติก ร้อยละ ๑๓.๒๐ ของปริมาณขยะทั้งหมด

๔) สัดส่วนประเภทขยะพลาสติกของ อบต.เมืองเก่าและเทศบาลเมืองเก่า พบว่า อันดับ ๑ เป็นถุงหูหิ้ว อันดับ ๒ เป็นพลาสติกอื่นๆ อันดับ ๓ เป็นถุงแกง และอันดับ ๔ เป็นถุงขนมก๊อบแก๊บ (ซองพอยด์และพลาสติก)

๕) อัตราการผลิตขยะมูลฝอยของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยตามรอบปีงบประมาณ จะสูงที่สุดในเดือนธันวาคม ๒๕๖๒ มีปริมาณ ๑๑,๑๘๖ ตัน และมกราคม ๒๕๖๓ มีปริมาณ ๑๑,๕๒๔ ตัน ปริมาณขยะที่สูงกว่าในช่วงอื่นยังคงเป็นไปตามฤดูกาลท่องเที่ยว คือ ระหว่างเดือน ก.ย. – มี.ค.

๖) องค์ประกอบขยะมูลฝอยที่ส่งกำจัดของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อันดับ ๑ คือ มูลฝอยอินทรีย์ ร้อยละ ๕๖.๙ ของปริมาณขยะทั้งหมดในอุทยานฯ และ อันดับ ๒ คือ ขยะพลาสติก ร้อยละ ๒๗.๓ ของปริมาณขยะทั้งหมดในอุทยานฯ

๗) สัดส่วนประเภทขยะพลาสติกของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย พบว่า อันดับ ๑ เป็นถุงหูหิ้ว อันดับ ๒ ถุงแกง อันดับ ๓ พลาสติกอื่นๆ (ขวดน้ำ แก้ว ถ้วย) และอันดับ ๔ ถุงขนมก๊อบแก๊บ

๘) ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ช่วงเทศกาลงานลอยกระทง ปี ๒๕๖๒ มีปริมาณ ๑๐๖ ตัน และปี ๒๕๖๓ มีปริมาณ ๑๔๘ ตัน ทั้งนี้ ในปี ๒๕๖๒ มีการรณรงค์แยกขยะรีไซเคิล คัดแยกได้ประมาณ ๐.๗ ตัน แต่ในปี ๒๕๖๓ ไม่มีการดำเนินการ และสันนิษฐานว่าน้ำหนักที่เพิ่มขึ้นอาจเกิดจากน้ำหนักของกระทงที่ไม่ใช่โฟม ซึ่งเป็นปีที่เริ่มมาตรการเข้มงวด ถึงอย่างไรโฟมก็เป็นขยะที่ไม่ย่อยสลายตามธรรมชาติได้เลยไม่ว่าเวลาจะผ่านไปกี่ร้อยปี

จากข้อมูลดังกล่าว อพท.๔ ได้นำเสนอผลการเก็บข้อมูลโดยการจัดประชุมร่วมกับผู้แทนประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนงานส่งเสริมให้สถานประกอบการลดและนำเศษวัสดุกลับมาใช้ประโยชน์ วางแผนงานลดการใช้น้ำดื่มบรรจุขวดพลาสติกของสถานประกอบการและนักท่องเที่ยว และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างการรับรู้แก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว และชุมชนโดยรอบอุทยาน

ทั้งนี้ อพท.๔ พิจารณาแล้วว่าขยะพลาสติกเป็นปัญหามากที่สุด จึงกำหนดเป้าหมายในการส่งประกวดรางวัล Top100 มุ่งเน้นไปที่การลดขยะพลาสติก และยังพบว่าร้านอาหารบางแห่งยังใช้บรรจุภัณฑ์โฟมใส่อาหารอยู่ จึงได้จัดกิจกรรมรณรงค์ร่วมกับร้านอาหารในเขตเทศบาลตำบลเมืองเก่า ดังนี้

- ลดการใช้พลาสติกจากช่องเครื่องปรุง หลอดพลาสติก ข้อนพลาสติก ตะเกียบ ในกรณีที่ซื้อกลับบ้าน
- หากรับประทานที่ร้านเลือกขวดแก้วดีกว่าขวดพลาสติก หรือให้ร้านใช้แก้วน้ำที่ใช้ซ้ำได้โดยการล้างทำความสะอาดอย่างถูกสุขอนามัย
- รณรงค์ให้เห็นถึงพิษภัยของโฟมต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

มีร้านอาหารเข้าร่วมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ติดโปสเตอร์รณรงค์และเก็บข้อมูลขยะที่ลดลงระหว่างเดือนกันยายน – ธันวาคม ๒๕๖๔ จำนวนร้อยละ ๒๐ ของจำนวนร้านอาหารทั้งหมดในเขตเทศบาลตำบลเมืองเก่า นอกจากนี้ ยังได้ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์รณรงค์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ด้วย

ข้อคิดเห็นของที่ประชุม

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุโขทัย (กรรมการ)

ประเด็นข้อขยะในเทศบาลเมืองสุโขทัยธานีนั้น สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุโขทัย ได้มีการประสานงานกับสำนักงานส่วนกลาง เพื่อขอรับงบประมาณในการพัฒนาศักยภาพ และแก้ไข ปัญหาเรื่องขยะที่คาดว่าจะเต็มใน ๒ ปีข้างหน้า โดยจัดลำดับความเร่งด่วนขึ้นมา โดยคาดว่าจะได้รับงบประมาณในปีงบประมาณปี ๒๕๖๖ และภายในสิ้นเดือนนี้ มีการประชุมคณะกรรมการเทคนิคเพื่อติดตามอย่างใกล้ชิดต่อไป

นายกเทศมนตรีตำบลเมืองเก่า (กรรมการ)

ขอความอนุเคราะห์จังหวัดสุโขทัย อนุมัติงบประมาณสนับสนุนสร้างสถานที่และระบบกำจัดขยะในเขตพื้นที่ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

ผู้อำนวยการอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

ขอความอนุเคราะห์เทศบาลตำบลเมืองเก่า ช่วยแก้ไขปัญหาด้านขยะจากวัสดุก่อสร้าง เช่น ศาลพระ
ภูมิเก่าที่ประชาชนในพื้นที่นำเข้ามาทิ้งในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ซึ่งมีจำนวนมาก ทุกวันนี้ใช้วิธีการ
เก็บรวบรวมมาไว้จุดหนึ่งแล้วนำดินที่ได้จากการขุดลอกคู่น้ำมาถมไว้ แต่ยังคงมีมาทิ้งอีกเรื่อยๆ

นายณรงค์ชัย โตอินทร์

วิกฤติขยะในชุมชนเพิ่มขึ้นทุกวัน หากให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ หาวิธีเพิ่มมูลค่า
หรือใช้ผลประโยชน์จากขยะ

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

เรื่องที่ ๓.๒ การดำเนินงานพัฒนายกระดับความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่าตามเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria, GSTC) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่องที่ ๓.๒.๗ การประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัย และข้อมูลมลพิษทางอากาศ

GSTC ข้อ B7 สวัสดิภาพและความปลอดภัย (เกณฑ์เวอร์ชันปรับปรุงใหม่ V.2)

คำอธิบายเกณฑ์ : แหล่งท่องเที่ยวมีระบบเพื่อเฝ้าสังเกตการณ์ ป้องกัน และตอบสนองต่อประเด็นด้านอาชญากรรม ความปลอดภัย และอันตรายต่อสุขภาพ โดยต้องจัดการให้เหมาะสมกับความต้องการของทั้งนักท่องเที่ยวและผู้คนในพื้นที่ และมีการรายงานต่อสาธารณชน

ตัวชี้วัด :

- a. แหล่งท่องเที่ยวมีการบริการด้านความปลอดภัยและสุขภาพเป็นที่ยอมรับและใช้ได้
- b. มีการศึกษาเพื่อกำหนดและจัดการความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถให้บริการด้านสุขภาพและความปลอดภัยที่สอดคล้องกับความต้องการได้
- c. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวได้รับการตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยและสุขอนามัย

การดำเนินงาน : ในการศึกษาเพื่อกำหนดการเฝ้าสังเกตการณ์ ป้องกัน และตอบสนองต่อประเด็นด้านอาชญากรรม ความปลอดภัย และอันตรายต่อสุขภาพ นักท่องเที่ยวและผู้คนในพื้นที่ อพท.๔ ดำเนินการใน ๒ ส่วน ดังนี้

๑) จัดประชุมหารือร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้อง เรื่อง ระบบป้องกันและรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า สุโขทัย ตามเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (GSTC) เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และเมื่อมีคำสั่ง อพท. เลขที่ ๘๗/๒๕๖๔ วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ (เอกสารแนบ ๔) แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ตามหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria, GSTC) จึงได้จัดประชุมครั้งที่ ๒ เฉพาะคณะทำงานฯ ด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ เรื่อง การประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินความเสี่ยงอาชญากรรม สุขภาพ และความปลอดภัย ซึ่งได้จัดทำรายงานสรุปผลการประชุมการประเมินความเสี่ยงของอาชญากรรม สุขภาพ และความปลอดภัย (เอกสารแนบ ๕)

ที่ประชุมได้ร่วมกันกำหนดนิยามประเด็นการประเมินความเสี่ยงของอาชญากรรม สุขภาพ และความปลอดภัย กำหนดนิยามระดับความถี่/ความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น นิยามระดับความรุนแรงที่มีผลต่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว คำนวณความเสี่ยงตามหลักเกณฑ์การประเมินความเสี่ยง โดยพิจารณาระหว่างความถี่กับความรุนแรงของแต่ละเหตุที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว

ระดับความถี่	ระดับความรุนแรง				
	I	II	III	IV	V
A	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
B	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
C	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูง
D	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
E	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง

จึงได้ร่างผลการประเมินความเสี่ยงของแต่ละด้าน เช่น

เหตุที่เกิด	ระดับความเสี่ยง	นิยาม	ใคร/อะไรได้รับอันตราย	สาเหตุ	มาตรการป้องกัน
ด้านอาชญากรรม					
ต้มตุ๋น/ฉ้อโกง	C.III (สูง)	เป็นไปได้ปานกลาง ความรุนแรงระดับ 3	-นักท่องเที่ยว	-นักท่องเที่ยวต้มตุ๋นกันเองเป็นส่วนใหญ่	
วิ่งราว	D.I (ต่ำ)	ไม่ค่อยเกิดขึ้น ความรุนแรงระดับ 1	-นักท่องเที่ยว -คนในพื้นที่	-ขาดความระมัดระวัง	- สายตรวจ - กล้อง CCTV - อาสาตำรวจหมู่บ้าน - อาสาชุมชน
ฆาตกรรม	E.V (สูง)	เกิดขึ้นได้ยาก ความรุนแรงระดับ 5	-นักท่องเที่ยว	-โกรธแค้น	- สายตรวจ - กล้อง CCTV - อาสาตำรวจหมู่บ้าน - อาสาชุมชน
ด้านสุขภาพ					
นักท่องเที่ยวเป็นลม	A.I (ปานกลาง)	เกิดเป็นประจำ ความรุนแรงระดับ 1	-นักท่องเที่ยว	-อากาศร้อน	-แจ้งเตือนสภาพอากาศ -จุดพัก นทท.
อาหารเป็นพิษ (ระบบทางเดินอาหาร)	C.II (ปานกลาง)	เป็นไปได้ปานกลาง ความรุนแรงระดับ 2	-นักท่องเที่ยว -คนในพื้นที่	-อาหารไม่สะอาด ไม่ถูกหลักสุขอนามัย	-อบรมให้ความรู้ มาตรฐานความสะอาด แก่ผู้ประกอบการ
แพ้อาหาร (ระบบทางเดินหายใจ)	A.II (ปานกลาง)	เกิดเป็นประจำ ความรุนแรงระดับ 2	-นักท่องเที่ยว -คนในพื้นที่		
	A.V (สูงมาก)	เกิดเป็นประจำ ความรุนแรงระดับ 5			
ด้านความปลอดภัย					
ค่าโดยสารไม่ยุติธรรม	A.I (ปานกลาง)	เกิดเป็นประจำ ความรุนแรงระดับ 1	-นักท่องเที่ยว		- มาตรการกำหนดราคา -ป้ายแสดงราคาโดยสารที่ชัดเจน -สายด่วนแก้ไขปัญหา นทท.
ลืมของ,ของหาย	A.I-A.II (ปานกลาง)	เกิดเป็นประจำ ความรุนแรงระดับ 1 - 2	-นักท่องเที่ยว -คนในพื้นที่		-จุดฝากของ/ส่งของคืน (Lost and Found)
อุบัติเหตุจากจุดอับ	C.I-C.V (ต่ำ-สูง)	เป็นไปได้ปานกลาง ความรุนแรงระดับ 1-5	-นักท่องเที่ยว -คนในพื้นที่		-สัญญาณไฟ/สัญลักษณ์จราจร -ตำรวจจราจร -กล้อง CCTV

ทั้งนี้ การประเมินความถี่นั้นไม่มีหลักฐานทางสถิติที่ชัดเจนที่ไว้ แต่เป็นการเสนอความคิดของผู้เข้าร่วม ซึ่งหากมีสถิติชัดเจนที่ไว้ จะยังทำให้การประเมินความเสี่ยงมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในการวางแผนหรือกำหนดมาตรการเฝ้าระวัง และป้องกันการเกิดเหตุ

๒) จัดจ้างผู้เชี่ยวชาญดำเนินการศึกษามลพิษทางอากาศ โดยเน้นศึกษาฝุ่นละอองที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย ได้แก่ ฝุ่นละอองรวม และฝุ่น PM 2.5 โดยติดตั้งเครื่องมือตรวจวัดปริมาณฝุ่นละอองรวม และฝุ่น PM 2.5 จำนวน ๒ จุด ได้แก่ ในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และเขตชุมชน (โรงแรมเลเจนด์) ระหว่างวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ – ๑ มีนาคม ๒๕๖๔ สรุปผลข้อมูลการศึกษา (เอกสารแนบ ๖) พบว่าค่าเฉลี่ยรวมของฝุ่นละอองรวม ไม่เกินมาตรฐานประเทศไทย แต่เกินมาตรฐาน WHO และค่าเฉลี่ยรวมของฝุ่น PM 2.5 เกินทั้งมาตรฐานประเทศไทยและมาตรฐาน WHO

ประเภทฝุ่น	ค่าเฉลี่ยที่ตรวจวัดได้ (mg/m ³)	ค่ามาตรฐานประเทศไทย (mg/m ³)	ค่ามาตรฐานแนะนำโดย WHO (mg/m ³)
ค่าฝุ่นละอองรวม	0.186±0.010	0.33	0.12
ค่าฝุ่น PM 2.5	0.070±0.006	0.05	0.25

หมายเหตุ - ฝุ่นละอองรวม คือ ฝุ่นที่มีขนาดใหญ่ที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน 100 µm ฝุ่นรวมที่มีขนาดใหญ่นี้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพมนุษย์ เช่น ส่งผลกระทบต่อโรคมะเร็ง และโรคทางเดินหายใจเรื้อรัง

- ฝุ่น PM 2.5 หมายถึงฝุ่นละเอียด เป็นอันตรายต่อสุขภาพมนุษย์มาก เนื่องจากเข้าสู่ระบบทางเดินหายใจระดับลึกถึงถุงลมปอด และสามารถผ่านเข้าสู่กระแสเลือดก่อให้เกิดโรคต่างๆ ตามมา เช่น โรคปอดติดเชื้อ โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โรคหัวใจและหลอดเลือดโรคมะเร็ง เป็นต้น นอกจากนั้น ยังส่งผลต่อการเกิดสภาวะฝนกรด รวมทั้งก่อสภาวะโลกร้อน

ทั้งนี้ ในการประชุมหารือร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้อง เรื่อง ระบบป้องกันและรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า สุโขทัย ตามเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (GSTC) เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ผู้แทนจากโรงพยาบาลสุโขทัย นพ.สมเกียรติ ฉันทวรารักษ์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ด้านสวัสดิการเจ้าหน้าที่ CSR ได้ให้ข้อมูลว่าพบผู้ป่วยเป็นนักท่องเที่ยวที่มีปัญหาทางเดินหายใจเข้ามารักษา ซึ่งเกิดจากฝุ่น PM 2.5 จึงเสนอให้มีมาตรการบรรเทาด้านสุขภาพ เช่น ติดตั้งระบบฉีดละอองฝอยในอากาศเมื่อมีการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง เช่น งานวิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่เกิดปัญหา (ช่วงเวลาที่มีการเผาไร่/ทุ่งนา)

ข้อคิดเห็นของที่ประชุม - ไม่มี -

มติที่ประชุม ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

เรื่องที่ ๓.๒ การดำเนินงานพัฒนายกระดับความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่าตามเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria, GSTC) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

เรื่องที่ ๓.๒.๘ การตรวจวัดคุณภาพน้ำประปา และระบบการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำประปาอย่างทันที

GSTC ข้อ D8 คุณภาพน้ำ

คำอธิบายเกณฑ์ : แหล่งท่องเที่ยวต้องมีระบบดูแลคุณภาพน้ำดื่ม และน้ำเพื่อนันทนาการโดยใช้มาตรฐานคุณภาพน้ำ และรายงานต่อสาธารณะ รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวจะต้องสามารถจัดการกับปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพน้ำที่เกิดขึ้นได้ตามเวลาที่เหมาะสม

ตัวชี้วัด :

IN-D8.a. มีระบบการจัดการเพื่อควบคุมคุณภาพน้ำดื่ม และน้ำเพื่อนันทนาการ และรายงานต่อสาธารณชน

IN-D8.b. ผลการควบคุมคุณภาพน้ำดื่ม และน้ำเพื่อนันทนาการได้รับการรายงานสู่สาธารณะ

IN-D8.c. มีระบบที่สามารถแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำได้อย่างทันที

ทั้งนี้ แหล่งน้ำมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ปลอดภัยสำหรับการใช้งานประเภทต่างๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีระบบที่สามารถแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำได้อย่างทันที

การดำเนินงาน : เกณฑ์ข้อนี้ระบุถึงคุณภาพน้ำดื่ม ซึ่งหมายถึงคุณภาพน้ำประปา แม้ว่าประเทศไทยจะไม่นิยมดื่มน้ำจากก๊อกน้ำประปาโดยตรง แต่ใช้ในการปรุงอาหาร

สำนักงานประปาจังหวัดสุโขทัย มีภารกิจในการจัดสรรน้ำประปา และตรวจวัดคุณภาพน้ำประปาให้เป็นไปตามมาตรฐานอยู่เสมอ โดยมีคู่มือการปฏิบัติงาน เรื่อง ระบบควบคุมคุณภาพน้ำ (เอกสารแนบ ๗) ซึ่งมีรายละเอียดของการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำได้อย่างทันที (หน้าที่ ๕ และ ๖ ของคู่มือ) ยกตัวอย่าง เช่น

“พนักงานผลิตน้ำ เปรียบเทียบผลการทดสอบกับเกณฑ์กำหนด กรณีผลการทดสอบอยู่ในเกณฑ์กำหนดให้นำผลคุณภาพน้ำเสนอให้หัวหน้างานผลิตตรวจสอบและรับรองผล กรณีไม่อยู่ในเกณฑ์กำหนดให้พนักงานผลิตนำตรวจสอบระบบผลิต ระบบจ่ายสารเคมีและทำการแก้ไขในวิธีที่ได้ ทำได้ แล้วจึงทดสอบคุณภาพน้ำใหม่อีกครั้ง จากนั้นจึงนำผลคุณภาพน้ำเสนอให้หัวหน้างานผลิตตรวจสอบและรับรองผล โดยหัวหน้างานผลิตให้คำแนะนำแก่พนักงานผลิต เพื่อทำการปรับเปลี่ยนหรือลดอัตราจ่ายสารเคมี”

อย่างไรก็ตาม เกณฑ์ระบุว่าจะต้องมีการรายงานคุณภาพน้ำให้สาธารณชนรับทราบ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องนำผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำประปาเผยแพร่ตามความถี่ที่เหมาะสม เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนและนักท่องเที่ยว ซึ่งจะต้องใช้ช่องทางการเผยแพร่ที่แตกต่างกันตามกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ อาจขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ในกรณีที่ต้องสื่อสารไปยังนักท่องเที่ยว เช่น ประชาสัมพันธ์จังหวัดสุโขทัย และ อพท.๔ ซึ่งดูแลเว็บไซต์ www.มรดกพระร่วง.com หัวข้อคลังข้อมูลเพื่อการพัฒนา หัวข้อย่อย โครงสร้างพื้นฐาน (ด้านสาธารณูปโภค) เพราะเว็บไซต์ดังกล่าวมีกลุ่มเป้าหมายหลักเป็นนักท่องเที่ยวอยู่แล้ว โดยหารือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถึงการส่งข้อมูลเพื่อการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

ข้อคิดเห็นของที่ประชุม

ผู้ช่วยผู้จัดการการประปาส่วนภูมิภาค สาขาสุโขทัย (กรรมการ)

ต.เมืองเก่า อ.เมืองสุโขทัย จ.สุโขทัย มีสถานีรับน้ำ ต.เมืองเก่า ที่รับน้ำมาจากทุ่งทะเลหลวง ซึ่งปัจจุบันได้มีการตรวจวัดคุณภาพน้ำเป็นระยะ โดยแบ่งเป็น ๓ ระยะ คือ

๑) การตรวจสอบทุกวัน จะตรวจสอบเกี่ยวกับเรื่องคุณภาพน้ำ การตรวจค่า pH (ค่าที่แสดงความเป็นกรด-เบส) ค่าคลอรีน (Chlorine) และแรงดันในการจ่ายน้ำ

๒) การตรวจสอบทุกเดือน จะมีการเก็บน้ำตัวอย่างส่งไปยังแล็บที่จังหวัดตาก เพื่อวิเคราะห์ค่าแบคทีเรียต่างๆ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ หากมีการตรวจพบแบคทีเรียก็จะดำเนินการแก้ไขต่อไป

๓) การตรวจสอบทุกปี จะทดสอบเกี่ยวกับสารโลหะหนัก และสารเคมี เช่น ยากำจัดศัตรูพืช ที่ปนเปื้อนอยู่ในน้ำ ทั้งในน้ำดิบและที่อาจจะตกค้างอยู่ในน้ำประปา โดยมีการประเมินและตรวจสอบอยู่ตลอด เพื่อให้ตรงตามมาตรฐานขององค์การอนามัยโลกกำหนด

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ ๔.๑ แนวทางการบริหารจัดการเรื่องต่างๆ ตามแนวทางเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (GSTC)

เรื่องที่ ๔.๑.๑ การตรวจวัดคุณภาพน้ำนันทนาการ (ตระพัง) และระบบการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำอย่างทันทั่วทั้งที่

GSTC ข้อ D8 คุณภาพน้ำ

คำอธิบายเกณฑ์ : แหล่งท่องเที่ยวต้องมีระบบดูแลคุณภาพน้ำดื่ม และน้ำเพื่อนันทนาการโดยใช้มาตรฐานคุณภาพน้ำ และรายงานต่อสาธารณะ รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวจะต้องสามารถจัดการกับปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพน้ำที่เกิดขึ้นได้ตามเวลาที่เหมาะสม

ตัวชี้วัด :

IN-D8.a. มีระบบการจัดการเพื่อควบคุมคุณภาพน้ำดื่ม และน้ำเพื่อนันทนาการ และรายงานต่อสาธารณชน

IN-D8.b. ผลการควบคุมคุณภาพน้ำดื่ม และน้ำเพื่อนันทนาการได้รับการรายงานสู่สาธารณะ

IN-D8.c. มีระบบที่สามารถแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำได้อย่างทันทั่วทั้งที่

ทั้งนี้ แหล่งน้ำมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ปลอดภัยสำหรับการใช้งานประเภทต่างๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีระบบที่สามารถแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำได้อย่างทันทั่วทั้งที่

การดำเนินงาน : เกณฑ์ข้อนี้ระบุถึงคุณภาพน้ำดื่ม ซึ่งหมายถึงคุณภาพน้ำประป และคุณภาพน้ำนันทนาการ ซึ่งตระพังต่างๆ ของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย มีความสำคัญในด้านความงามทางทัศนียภาพด้วย และใช้ประโยชน์ในช่วงเทศกาลงานลอยกระทง จึงนับเป็นแหล่งน้ำนันทนาการของตำบลเมืองเก่า โดยเจตนารมณ์ของเกณฑ์ GSTC ข้อนี้ คือ ให้มีการตรวจวัดคุณภาพน้ำอย่างสม่ำเสมอ และมีระบบที่สามารถแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำได้อย่างทันทั่วทั้งที่ทั้งน้ำประปาและน้ำนันทนาการ

ในปี ๒๕๖๓ อพท.๔ ได้จัดจ้างผู้เชี่ยวชาญมาตรวจวัดคุณภาพน้ำ ณ จุดเก็บตัวอย่างน้ำผิวดินจำนวน ๖ จุด ดังนี้ ๑) เชื้อนสรัดกงส์ ๒) ตระพังตระกวน ๓) ตระพังทอง ๔) สะพานสุดเขตเทศบาล ๕) ฝายติดเทศบาล และ

๖) สะพานตรงข้ามไปรษณีย์ เก็บตัวอย่างจุดละ ๓ ครั้ง ระหว่างเดือนกรกฎาคม – กันยายน ๒๕๖๓ โดยเว้นระยะห่างกัน ครั้งละ ๒๐ วัน

จากการส่งตรวจที่ห้องปฏิบัติการวิศวกรรมโยธาและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเรศวร ผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำเบื้องต้นอยู่ในระดับมาตรฐาน ตามตัวชี้วัดคุณภาพน้ำที่ ๑ ๓ และ ๖ ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยพบว่า บางจุดในการเก็บตัวอย่างและตรวจคุณภาพน้ำครั้งที่ ๑ ค่าความเป็นกรดและด่าง (pH) ยังมีค่าสูงอยู่ และค่าโคลิฟอร์มรวม (Total Coliforms) มีค่าสูง แต่ยังไม่เกินค่ามาตรฐาน ซึ่งจากคุณภาพน้ำผิวดินดังกล่าวจึงประเมินได้ว่าจัดอยู่ในแหล่งน้ำประเภทที่ ๒ คือ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทั้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ (๑) การอุปโภคและบริโภค โดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน (๒) การอนุรักษ์สัตว์น้ำ (๓) การประมง (๔) การว่ายน้ำและกีฬาทางน้ำ โดยการใช้ข้อที่ (๑) และ (๔) ต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน

แหล่งน้ำตระพังของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย นอกจากประโยชน์เพื่อทัศนียภาพที่สวยงามแล้ว ยังสามารถใช้เพื่อการอนุรักษ์สัตว์น้ำได้อีกด้วย แต่ไม่อนุญาตให้ปล่อยปลาหรือเต่าลงแหล่งน้ำโดย

ไม่ได้รับอนุญาต อีกทั้งไม่อนุญาตให้ทำการประมงใดๆ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยจึงได้เผยแพร่ข้อมูลการตรวจวัดคุณภาพน้ำนั้นนทนาการดังกล่าวผ่านเฟซบุ๊กชื่อ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๔ ซึ่งมีข้อแนะนำตามพระราชบัญญัติข้างต้นว่า ไม่ควรนำน้ำไปอุปโภคหรือบริโภคหรือจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเล่นท้องถื่น เพราะจำเป็นต้องผ่านการฆ่าเชื้อตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อนจึงจะปลอดภัยเทียบเท่า น้ำประปา

ในปี ๒๕๖๔ อพท.๔ ได้ประสานบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งสำนักงานประมงจังหวัดสุโขทัย สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุโขทัย และสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๓ พิษณุโลก ในการร่วมมือกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เพื่อจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการตรวจวัดคุณภาพน้ำผิวดิน และให้คำแนะนำกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยได้ ในกรณีเกิดปัญหาคุณภาพน้ำที่อาจจะส่งกระทบกับสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ รวมถึงก่อนและหลังการจัดกิจกรรมประเพณีลอยกระทงด้วย แต่ยังไม่สามารถดำเนินการตรวจวัดคุณภาพน้ำตระพังได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ในปี ๒๕๖๔ ยังไม่ได้มีการตรวจวัดคุณภาพน้ำนั้นนทนาการ

ทั้งนี้ อพท.๔ ได้ประสานขอความรู้และคำแนะนำจากสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๓ พิษณุโลก ถึงการตรวจวัดคุณภาพน้ำนั้นนทนาการ จึงได้ทราบว่าความถี่ในการตรวจวัดคุณภาพน้ำขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การใช้ประโยชน์ของแหล่งน้ำ รูปแบบการตรวจวัด ความเสี่ยงที่จะทำให้น้ำในตระพังมีคุณภาพต่ำลง ได้แก่ น้ำเสียจากชุมชนและการเกษตร และมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหากว่ามีออกซิเจนในน้ำต่ำ รวมถึงการสร้างเครือข่ายชุมชนเฝ้าระวังเพื่อร่วมกันสร้างความตระหนักรู้และแก้ไขปัญหา จึงได้ร่างคู่มือการตรวจวัดคุณภาพน้ำนั้นนทนาการตำบลเมืองเก่าและการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำอย่างทันทั่วทั้งที่

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

เพื่อโปรดพิจารณา

๑) การหาแนวทางการร่วมมือระหว่างอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยกับหน่วยงานที่มีบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการตรวจวัดคุณภาพน้ำผิวดิน และให้คำแนะนำกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยได้ ในกรณีเกิดปัญหาคุณภาพน้ำ รวมถึงการใช้งบประมาณเพื่อการตรวจวัดคุณภาพน้ำด้วย

๒) พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างคู่มือการตรวจวัดคุณภาพน้ำนั้นนทนาการตำบลเมืองเก่า และการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำอย่างทันทั่วทั้งที่ ตามเอกสารแนบในเอกสารประกอบการประชุม

ข้อคิดเห็นของที่ประชุม

ผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการ สำนักงานพื้นที่พิเศษ ๔ (กรรมการและเลขานุการร่วม)

การขอข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเรื่องการสำรวจคุณภาพน้ำตระพังในอุทยาน เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานใดที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยจากการสอบถาม จากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุโขทัย แจ้งว่าเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๓ พิษณุโลก แต่ด้วยข้อจำกัดทั้งด้านบุคลากรและด้านงบประมาณ จึงทำให้ยังไม่สามารถดำเนินการได้ จึงขอสอบถามกับที่ประชุมคณะกรรมการฯ แห่งนี้ ว่าเราจะมีการวิเคราะห์และสำรวจคุณภาพน้ำนั้นนทนาการในพื้นที่เมืองเก่าได้อย่างไร โดยในเบื้องต้นทาง สำนักงานพื้นที่พิเศษ ๔ ได้จัดทำ (ร่าง) คู่มือการสำรวจคุณภาพแหล่งนทนาการไว้ จึงขอความเห็นจากที่ประชุมเพิ่มเติม

นายปฏิรูป สายสินธุ์

ความเกี่ยวข้องระหว่างระบบนิเวศกับเมืองมรดกโลกนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งจะต้องตระหนักถึงการวางแผนเมืองและการจัดการน้ำตั้งแต่ในอดีต และการรักษาพืชบริเวณตระพัง พืชที่สามารถช่วยรักษาหน้าดิน เช่น ผักแว่น ผักบู่ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่ส่งผลและมีผลสืบเนื่องกับคุณภาพน้ำ

ผู้อำนวยการอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

ยินดีที่จะเป็นเจ้าภาพหลักในการตรวจวัดคุณภาพน้ำนันทนาการ เนื่องจากมีบุคลากรจำนวนมากที่สามารถดำเนินการได้ หากไม่ต้องใช้งบประมาณมาก ก็สามารถดำเนินการได้ แต่ขอให้หน่วยงานที่มีองค์ความรู้มาช่วยให้การแนะนำในการดำเนินการ

มติที่ประชุม ที่ประชุมรับทราบและเห็นชอบคู่มือการตรวจวัดคุณภาพน้ำนันทนาการตำบลเมืองเก่าและการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำอย่างทันท่วงที

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ ๔.๑ แนวทางการบริหารจัดการเรื่องต่างๆ ตามแนวทางเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (GSTC)

เรื่องที่ ๔.๑.๒ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการบริหารจัดการ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยววิถีใหม่ (New Normal)

เกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (GSTC) มีการระบุถึงการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ ในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

- ๑) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน
- ๒) องค์การจัดการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ รายชื่อคณะกรรมการประสานและขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ตามหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria, GSTC)
- ๓) กฎระเบียบ ข้อกำหนด และนโยบายดังกล่าวนี้ถูกใช้เพื่อรักษาพื้นที่ทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมของชุมชน
- ๔) ผลการสำรวจความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยว
- ๕) ผลการติดตามและแก้ไขปัญหาต่อความพึงพอใจของชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อการท่องเที่ยว
- ๖) ผลการประเมินความเสี่ยงทั้งในปัจจุบันและอนาคตต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ
- ๗) สื่อสารข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ
- ๘) ผลการติดตามดูแลผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมถึงโอกาสและความท้าทายด้านการท่องเที่ยว เช่น สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและของจังหวัด
- ๙) กฎหมายและข้อปฏิบัติการป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบและการเลือกปฏิบัติในด้านสิทธิมนุษยชน
- ๑๐) รายงานปัญหาด้านการค้ามนุษย์ การใช้แรงงานผิดกฎหมาย
- ๑๑) อัตราการจ้างงานในภาคการท่องเที่ยวที่จำแนกการจ้างงานตามเพศสภาพและช่วงอายุ
- ๑๒) ผลการประเมินความเสี่ยง ระบบการเฝ้าสังเกตการณ์ ป้องกัน และตอบสนองต่อประเด็นด้านอาชญากรรม ความปลอดภัย และอันตรายต่อสุขภาพ ทั้งของนักท่องเที่ยวและผู้อยู่อาศัยในชุมชน
- ๑๓) กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการแลกเปลี่ยน การค้า การจัดแสดง หรือการให้วัตถุทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี
- ๑๔) ผลการดำเนินงานส่งเสริมให้ภาคธุรกิจตรวจวัด ติดตามดูแล ลดการใช้พลังงาน ประสิทธิภาพการใช้น้ำ การปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- ๑๕) การตั้งเป้าหมาย และบังคับใช้เป้าหมายการจัดการน้ำ (ในกรณีที่มีความเสี่ยงเรื่องน้ำสูง) รวมถึงการเปรียบเทียบการใช้น้ำของภาคประชาชนและภาคการท่องเที่ยว
- ๑๖) คุณภาพน้ำดื่ม น้ำเพื่อนันทนาการ และแหล่งน้ำสำคัญในทางนิเวศวิทยา
- ๑๗) ปริมาณขยะ การตั้งเป้าหมาย และผลการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอย

๑๘) การตรวจวัดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมถึงสาเหตุของการเกิดก๊าซเรือนกระจก เช่น คาร์บอนฟุตพริ้นต์ จากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

๑๙) กิจกรรมหรือโครงการที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวหรือบุคคลภายนอก (ภาคธุรกิจ) มีส่วนร่วมในการสนับสนุนชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนงบประมาณหรือองค์ความรู้

หมายเหตุ ข้อมูลที่เป็นกฎระเบียบหรือข้อกำหนดหลายข้อมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อยู่แล้ว

ทั้งนี้ นักท่องเที่ยววิถีใหม่ (New Normal) ภายใต้สถานการณ์และหลังผ่านพ้นวิกฤติการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid 2019) จะให้ความสำคัญกับการเลือกแหล่งท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก และร้านอาหาร ที่มีการดำเนินการไปสู่ความยั่งยืน ใส่ใจเรื่องสุขอนามัยและความปลอดภัยเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข้างต้นทั้ง ๑๙ ข้อ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชน

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

๑) หน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละเรื่องควรเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะชน ทั้งข้อมูลเชิงบวกและเชิงลบ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ และสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนและนักท่องเที่ยว ซึ่งจะต้องใช้ช่องทางการเผยแพร่ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย โดยประชาสัมพันธ์จังหวัดสุโขทัย หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวทุกหน่วยงาน และผู้จัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวต่างๆ ควรร่วมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีที่สร้างสรรค์ตามภารกิจหน้าที่ ยกตัวอย่าง เช่น

- ผู้รับผิดชอบจัดงานวิ่งและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวทราบว่า ช่วงเวลาที่มีการจัดงานดังกล่าวมักจะเกิดปัญหาฝุ่น PM 2.5 ผู้ที่มีปัญหาทางเดินหายใจควรระมัดระวังหรือหาวิธีป้องกันตนเอง ซึ่งอาจเผยแพร่มาตรการที่จะดำเนินการป้องกันด้วย เพื่อสร้างความมั่นใจยิ่งขึ้น

- ภาคธุรกิจโรงแรมที่มีการตรวจวัด ติดตามดูแล ลดการใช้พลังงาน ประสิทธิภาพการใช้น้ำ การปล่อยก๊าซเรือนกระจก ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงปัญหาและเชิญชวนให้ความร่วมมือประหยัดน้ำและพลังงาน ช่วยลดปริมาณขยะ รวมถึงการประกาศว่าเป็นโรงแรมที่เข้าสู่มาตรฐานด้านความยั่งยืนแล้ว

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดสุโขทัย หรือท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุโขทัย มีช่องทางการเผยแพร่สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถดาวน์โหลดได้

- เทศบาลตำบลเมืองเก่า และ อบต.เมืองเก่า เผยแพร่ผลการดำเนินงานด้านสาธารณสุขทุกเรื่องที่มีมูลค่าสถิติต่างๆ อย่างครบถ้วน รวมถึงรางวัลต่างๆ ที่ได้รับ

- สถานประกอบการโรงแรมช่วยประชาสัมพันธ์ช่องทางการให้บริการด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย การแจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย ที่ตั้งศูนย์ข้อมูลการช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ซึ่งควรประชาสัมพันธ์ให้ถึงนักท่องเที่ยวมากที่สุด

- ประชาสัมพันธ์จังหวัดสุโขทัย เผยแพร่ข้อมูลการตรวจวัดคุณภาพน้ำดื่ม น้ำนันทนาการ ฯลฯ

๒) แต่งตั้งประชาสัมพันธ์จังหวัดเป็นกรรมการฯ ชุดนี้เพิ่มเติม เพื่อร่วมกันประชาสัมพันธ์ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ ๑๙ ข้อข้างต้น สู่สาธารณะชน

ข้อคิดเห็นของที่ประชุม

ผู้จัดการสำนักงานพื้นที่พิเศษ ๔ (กรรมการและเลขานุการร่วม)

ขอเพิ่ม ประชาสัมพันธ์จังหวัดสุโขทัย เข้าร่วมคณะกรรมการประสานและขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ตามหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria, GSTC) เพื่อสามารถสื่อสารข้อมูลให้นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย

ตามประเด็นต่างๆ ที่นำเสนอ นั้น มีหลายหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบดำเนินการอยู่แล้ว ขอให้ดำเนินการเผยแพร่ในช่องทางของตนเอง และรวบรวมส่งให้ อพท.๔ จะได้ทราบด้วย

มติที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นชอบ ข้อเสนอเพื่อพิจารณาเพิ่มประชาสัมพันธ์จังหวัดสุโขทัย เข้าร่วมคณะกรรมการประสานและขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ตามหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria, GSTC)

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ ๔.๒ ปฏิทินการจัดประชุม เพื่อการจัดทำแผนปฏิบัติการการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ตามเกณฑ์การท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนโลก (GSTC)

คณะกรรมการประสานและขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ตามหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria, GSTC) ควรมีการประชุมอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑) ร่วมกันบูรณาการอำนาจหน้าที่ แผนงาน งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ และบุคลากรกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ตำบลเมืองเก่า

๒) ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่าให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (GSTC) และบูรณาการการพัฒนาแผนปฏิบัติการ

๓) ติดตาม กำกับการดำเนินงาน และประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อทราบปัญหา อุปสรรค และกำหนดแนวทางแก้ไข และรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย เพื่อพิจารณาสั่งการ และเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับทราบ

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

๑) ปฏิทินการประชุม ปีละ ๒ ครั้ง ในเดือนมกราคมและกันยายน

๒) กรรมการและเลขานุการร่วม ได้แก่ ปลัดเทศบาลตำบลเมืองเก่า ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า และผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการ สำนักงานพื้นที่พิเศษ ๔ อำนวยการประชุมคณะกรรมการฯ ตามความจำเป็น นอกเหนือจากปฏิทินการประชุม

๓) รูปแบบการจัดประชุมจะมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การจัดประชุมแต่ละครั้ง ซึ่งอาจจะมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ แบ่งกลุ่มกันระดมความคิดเห็น การประชุมนอกจังหวัดในลักษณะการศึกษาดูงาน หรืออื่นๆ ตามความเหมาะสม

ข้อคิดเห็นของที่ประชุม - ไม่มี -

มติที่ประชุม ที่ประชุมเห็นชอบ ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

ข้อคิดเห็นของที่ประชุม

ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย (ประธานกรรมการ)

- การพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ต้องเน้นที่ความพึงพอใจ ความอยู่ดีมีสุข และประโยชน์ของชุมชนเป็นหลัก ก่อนที่จะนำนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่
- ควรมีการควบคุมดูแลภูมิทัศน์ในพื้นที่ตำบลเมืองเก่า ควรมีการจัดการในเรื่องป้ายโฆษณาป้ายประชาสัมพันธ์ สี เส้น ป้ายรณรงค์ต่าง ๆ ที่รบกวนสายตา
- ควรมีการสร้างความปลอดภัยด้านการจราจร เช่น การควบคุมความเร็วในเขตพื้นที่ตำบลเมืองเก่า
- นโยบายการเปิดจังหวัดเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวเน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นคนไทยเข้ามาเที่ยวในพื้นที่ ทำการประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์ โดยเน้นการประชาสัมพันธ์สถานที่เที่ยว สถานที่กิน ควบคุมราคาค่าบริการการท่องเที่ยวให้เป็นธรรมกับนักท่องเที่ยว โดยเน้นการสร้างรายได้ให้ชุมชนเป็นหลัก การเปิดจังหวัดสุโขทัยรับนักท่องเที่ยวต้องบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน โดยสาธารณสุขทำมาตรการร่างมาตรการต้อนรับนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานสุโขทัยเข้าชี้แจงในที่ประชุมในวาระกรรมการจังหวัดเรื่องการเปิดรับนักท่องเที่ยวของจังหวัดสุโขทัย หากมีการเปิดจังหวัดแล้วมีการระบาดเกิดขึ้นสามารถปิดรับนักท่องเที่ยวได้ตามสถานการณ์
- หน่วยงานภาครัฐแบ่งภารกิจที่ต้องรับผิดชอบต่อไป

สาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย (กรรมการ)

สถานการณ์การระบาดโควิดของจังหวัดสุโขทัยในปัจจุบันนั้น มีผู้ติดเชื้อในจังหวัดและเกิดการระบาดในพื้นที่เพิ่มมากขึ้นจากช่วงที่ผ่านมา เรื่องการเปิดเมืองเพื่อการท่องเที่ยวนั้น เห็นด้วยเนื่องจากเป็นเรื่องของเศรษฐกิจและปากท้องของชุมชน แต่การควบคุมและป้องกันโรคก็ยังคงต้องดำเนินต่อไป เพราะโควิดจะยังคงอยู่กับเราไปอีกนาน เน้นย้ำเรื่องการ DMHTT ในการดำเนินกิจกรรมทุกอย่าง เป็นมาตรการที่จะรณรงค์ให้ประชาชนได้รับวัคซีนเพิ่มมากขึ้น

ประมงจังหวัดสุโขทัย

ขอเพิ่ม ประมงจังหวัดสุโขทัย เข้าร่วมคณะกรรมการประสานและขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ตามหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria, GSTC)

ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานสุโขทัย (กรรมการ)

นโยบายเรื่องการเปิดประเทศเพื่อการท่องเที่ยวนั้น จังหวัดสุโขทัยได้รับการคัดเลือกให้เปิดพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว ในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ ซึ่งถือเป็นโอกาสดีทางเศรษฐกิจ สังคม และเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ โดยทางจังหวัดสามารถเลือกได้ว่าจะเปิดเฉพาะบางพื้นที่หรือเปิดทั้งจังหวัดก็ได้

นายวินัย วันจันทร์

ควรจัดให้มีงานลอยกระทงอย่างต่อเนื่องเนื่องจากเป็นกิจกรรมที่สร้างรายได้ให้ชุมชน และชุมชนได้รับประโยชน์จากอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย โดยให้ความสำคัญเรื่องปัญหาและการจัดการขยะ น้ำเสีย การจราจร ข้อกฎหมาย เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย

นายปฏิรูป สายสินธุ์

จังหวัดสุโขทัยสามารถเปิดพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวสามารถทำงานแบบ Work From Home ได้ โดยปัจจุบันจังหวัดสุโขทัยมีมาตรการกระจายคนใช้ที่มีการติดเชื้อโควิดในกลุ่มพื้นที่สีแดงเข้มกลับมารักษาตัวที่บ้านได้ ซึ่งถ้าเปิดพื้นที่ให้ผู้ที่ไม่ติดเชื้อ ตรวจไม่พบเชื้อ และกักตัวครบตามมาตรการจังหวัดแล้วเข้ามาเที่ยว ผักผ่อน หรือ Work From Home ในจังหวัดสุโขทัย โดยเน้นมาตรการการเดินทางเข้าพื้นที่ตามมาตรการที่ภาครัฐกำหนด ซึ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวนี้อาจจะไม่ได้มีจำนวนมากแต่มีกำลังในการใช้จ่ายสูง จะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในจังหวัดสุโขทัยได้มากยิ่งขึ้น

นายณรงค์ชัย โตอินทร์

- นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาในพื้นที่ตำบลเมืองเก่า ส่วนหนึ่งมาเพราะเก็บสะสมตัวเข้าชมแหล่งมรดกโลก ช่วงเวลาก่อนสถานการณ์โควิด นักท่องเที่ยวที่มาศูนย์เรียนรู้บ้านพระพิมพ์ของตนนั้นเป็นชาวต่างชาติกว่า ๘๐% ต้องยอมรับว่าชุมชนได้รับประโยชน์จากการมีแหล่งมรดกโลก และในระยะหลังชุมชนกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมีความใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น ทำให้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างอุทยานฯ กับชุมชนลดลง
- การจัดงานลอยกระทงเป็นเทศกาลที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน บางคนได้รับรายได้ในช่วงเทศกาลนี้มากกว่ารายได้รวมกันทั้งปี ดังนั้น การจัดงานที่สร้างผลกระทบในแง่ดีและปัญหาพร้อมกันนั้นเป็นเรื่องปกติที่หน่วยงานรัฐจะต้องบริหารจัดการแก้ไข เช่น การจัดการห้องน้ำให้เพียงพอแก่นักท่องเที่ยวและคนที่มาร่วมงาน และปัญหาขยะต่างๆ

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ